

משואה
MASSUAH

משה פראגר

חורבן ישראל באירופה

פרקיסיון

בזירוף

ילקוט בן ס"ט תעודות ומיסמכים חד תצלומים

התסדרות הכללית של העובדים העברים בארץ ישראל
הוצאת הקיבוץ המאוחד — תש"ח

1948

27

מְשׂוּאָה
MASSUAH

מְשׂוּאָה תל-יצחק
ספרייה
1737 / 27.1%

DONATED BY
ASSOCIATION OF SURVIVORS
OF NAZI OPPRESSION
WOMEN'S DIVISION
MONTREAL - CANADA

מְשׂוּאָה
MASSUAH

משה פראגר

חורבן ישראל באירופה

פרקיסיכום

בצירוף

ילקוט בן ס"ט תעודות ומיטמכים וחי תצלומים

ההסתדרות הכללית של העובדים העברים בארץ-ישראל
הוצאת הקיבוץ המאוחד — תש"ח

1948

933.47

פ 72

כל הזכויות שמורות
בדפוס בארץ-ישראל
Copyright by Publishing House
Hakibutz Hameuchad Ltd. 1947
Printed in Palestine

דפוס הקיבוץ המאוחד, עין-חרוד

"משואה"
המרכז להוראת השואה
קיבוץ תל-יעזק

40-173/1720

משואה
MASSUAH

נר נשמה
להורי, לדעיתי, לילדתי,
לאמי ולכל בני משפחתי
שהשארתי בניסיון וארשה
וכלו בשויפת בית ישראל.

משואה תל-יעזק
ספריה
21.5/6

התוכן

עמ' MASSUAH 6—11	עמ' עמ' משואה	
		פתיחה: לייחודה של שואת היהודים בימינו
12		א. השואה לשלושת ממדיה
14		ב. מלה אחת הממצה הכל: Jude
15		ג. ההשמדה — סוף מעשה במחשבה-תחילה
18		ד. האנטישמיות כמחלה וכמגפת-מוות
22		ה. המשבר ביחסים שבין היהודי ובין העולם
36—27		פרק ראשון: המרידה הנאצית בהיסטוריה
27		א. התהוותו של המיתוס הנאצי
30		ב. שלטון היצרים תחת שלטון הרוח
33		ג. נסיגה של אלפיים שנה — אל האלילות
48—37		פרק שני: היהדות זכוח-השפעתה בעיני הנאציות
37		א. מה חלקו של היהודי בהיסטוריה?
40		ב. „באצילוס יודאיקוס“
43		ג. מקור השאיפות הסוציאליות ביהדות
57—49		פרק שלישי: התנ"ך כבסיס המוסר
49		א. השפעת התנ"ך על הגרמנים
51		ב. המערכת הנאצית נגד הנצרות על-אודות התנ"ך
55		ג. התנ"ך וערכיו המוסריים-סוציאליים
76—58		פרק רביעי: השמדת היהודים כתנאי-מוקדם לסדר-עולם נאצי
58		א. רעיון ההשמדה
61		ב. התעמולה להשמדה
65		ג. התחיקה הגזעית כהשוואה לשאיפת-ההשמדה
68		ד. מנימת ההשמדה הטוטאלית
71		ה. הבעיה הטכנית של ההשמדה
141—77		פרק חמישי: העולם הנוצרי לא הפקיר את התנ"ך, אבל את היהודים, יוצרי התנ"ך, הפקיר
77		א. שריפת הספרים ושריפת היהודים
78		ב. התנ"ך כסמל המלחמה בנאציות
82		ג. הנצרות הגרמנית והמלחמה ביהודים
85		ד. העולם עצם עיניו מראות את גורל היהודים, שלוש הצהרות של בנות-הברית המעידות כולן על האדישות לגורל היהודים
91		ה. קריאות המצפון האנושי, שעברו ללא הד
103		ו. מאוויאן ועד ברמודה — נסיבות-שוא של הצלה
115		ז. אפשרויות-הצלה שלא נוצלו, ושהוכשלו
126		ח. ארץ-ישראל — מקלט ההצלה, ששערו ננעלו
238—142		פרק ששי: ההפיכה הנאצית וכשלה, היהודים שילמו את מלוא המחיר
142		א. התכנית הנאצית היחידה שנתגשמה: השמדת היהודים
148		ב. היהודים כערכון העולם בידי הנאציות
161		ג. רכוש היהודים שנשרד כמימשך לנאציות

צמ"ב	צמ"א	
176	176	ד. חשבון-הדמים של העם היהודי
192	192	ה. השתתפות היהודים במאמץ המלחמתי הכללי
213	213	ו. היהודים במלחמה — שותף לא מוכר וקרוב ללא שם

מסואה 236—239
MASSUAH

239	מסקנה: המהפכה הגורלית בהיסטוריה היהודית
243	א. הטעות היסודית
248	ב. המלחמה המדומה של היהדות במיצרי האבדון
252	ג. החמוטוטות המזסרית ושרשיה
252	ד. תמצית לקחה של השואה

263—257 אחרית דבר

יקומו התעודות והמיסמכים

276—267	א. הכרזת-המלחמה הנאצית על העם היהודי
267	א. הקריאה הראשונה להשמדת הגזע היהודי באירופה. ינואר 1939
260	ב. הצעת רוזנברג על יסוד "רווואט" לכל יהודי העולם, מברואר 1939
270	ג. הנמקת תכנית ה"רווואט" בעמדתו הפרו-בריטית של העם היהודי, מרץ 1941
271	ד. קריאתה הגלויה של הממשלה הנאצית להשמיד את כל היהודים באירופה, נובמבר 1941
272	ה. פקודת השלטונות הגרמניים בווארשה בדבר חיסול יהודי הגיטו, יולי 1942
275	ו. הודעת הממשלה הנאצית על נימוקי מלחמתה ביהדות העולמית, אוקטובר 1943

290—277	א. הצהרות של בנות-הברית על פשי-המלחמה של גרמניה ועל השמדת היהודים
277	א. הצהרת-מחאה של בנות-הברית נגד משטרי-הדיכוי בפולין הכבושה, אפריל 1940
278	ב. הצהרת-גינוי נגד מעשה-הרצח של הנאצים בארצות אירופה, אוקטובר 1941
279	ג. אמריקה ראשונה באוני ממשלת גרמניה כי פושעי המלחמה יבואו על ענשם, ינואר 1942
281	ד. נימוק שיקולסקי להשתקה המחלטת של אסון היהודים מברק רווואלט לאסיפת-מחאה של ארגוני יהדות ארצות-הברית, יולי 1942
281	ה. מכתב צ'רצ'יל לאסיפת-מחאה של יהודי בריטניה, אוקטובר 1942
282	ו. אגרת הממשלה הפולנית על חיסול גיטו-ווארשה, דצמבר 1942
282	ז. הצהרת-מחאה של בנות הברית נגד מזימת גרמניה להשמיד את יהדות אירופה, דצמבר 1942
283	ח. הצהרת בנות-הברית על מעשי-האכזריות של הגרמנים שלא נזכר בה ענין השמדת היהודים, נוב' 1943
284	ט. אזהרת רווואלט ערב פעולת החיסול ביהודי הונגריה, מארס 1944
286	י. הצהרת אידן בדבר גורל יהודי הונגריה, מארס 1944
287	יא. הודעת ממשלת פולין על ההכנות לחיסול אחרוני היהודים באושוויץ, אוקטובר 1944
287	יב. אתראה נוספת של ממשלת ארז"ב לגרמניה הנאצית, אוקטובר 1944

- כ. פרק על השמדת יהודי אירופה בכתב-האשמה של
משפט-נירנברג, אוקטובר 1945 . 288
כא. קטע על טבח יהודי אירופה בנאום הקטיגור האמרי-
קני במשפט הנ"ל, דצמבר 1945 . 289

304—291

- III. היא בקות היהודים על חלקם במערכה
האנטי-נאצית .
כב. הודעת ווייצמן על נכונות העם היהודי להתגייס
למערכה האנטי-נאצית, אוגוסט 1939 . 291
כג. תשובת הממשלה הבריטית על ההודעה הנ"ל,
ספטמבר 1939 . 291
כד. כרוז הסוכנות היהודית ביום כניסת אנגליה וצרפת
למלחמה, ספטמבר 1939 . 292
כה. דרישת הסוכנות למתן אפשרות ליהודים להגן על
א"י, יוני 1940 . 293
כו. הודעת מיניסטר-המלחמה הבריטי על גיוס כוח יהודי
לוחם בא"י, אוגוסט 1940 . 293
כז. הודעת הממשלה הבריטית על חוסר אפשרות טכנית
להקים צבא יהודי עצמאי, אוגוסט 1940 . 294
כח. מכתב ווייצמן לראש הממשלה הבריטית בענין גיוס
היהודים, ספטמבר 1941 . 294
כט. אגרת-עידוד של ראש ממשלה בריטניה ליהדות
המעונה, נובמבר 1941 . 296
ל. הודאת הממשלה הבריטית בסירובה לארגן כוח צבאי
יהודי עצמאי, נובמבר 1941 . 297
לא. ציון הישגי המתנדבים היהודים בארץ בפי צ'רצ'יל,
יולי 1942 . 298
לב. הודעת הממשלה הבריטית על הקמת גדודים עבריים,
אוגוסט 1942 . 299
לג. שאלת הסמל היהודי, נובמבר 1942 . 300
לד. הודעת מיניסטר-המלחמה הבריטי על מקום הבטליונים
העבריים במערכה הכללית, דצמבר 1942 . 301
לה. החלטת הממשלה הבריטית להקים כוח צבאי יהודי
עצמאי, ספטמבר 1944 . 302
לו. שבת החטיבה היהודית הלוחמת כפי ראש הממשלה
הבריטית, ספטמבר 1944 . 302
לז. כרוז הסוכנות היהודית ביום הנצחון, מאי 1945 . 303

313—305

- IV. קריאות-האזעקה של הישוב בא"י להצלת
יהודי אירופה .
לח. כרוז רבני א"י לשליטי העולם, נובמבר 1942 . 305
לט. קריאת-אזעקה של אסיפת-הנבחרים, נובמבר 1942 . 306
מ. הכרזת שלושים ימי אבל, דצמבר 1942 . 308
מא. דרישות הישוב הא"י לאומות המאוחדות, דצ' 1942 . 309
מב. קריאת-אזעקה שניה של אסיפת-הנבחרים, פבר' 1943 . 310
מג. מחאה יהודי א"י על החלטות ועידת-ברמודה, אפריל
1943 . 311
מד. אזעקת אסח"ב ערב השמדת יהודי הונגריה, יניאר 1944 . 312

331—314

- V. ועידות, ועדות ותכניות להצלת היהודים .
מה. דרישת הארכיבישוף מקאנטרבורי לארגון הצלת
היהודים, מרס 1943 . 314
מז. תוכיר ועד יהודי ארה"ב לוועידת ברמודה, אפריל 1943 . 318
מנ. נאומי הפתיחה בוועידת-ברמודה, אפריל 1943 . 321

עמ'	עמ'
321	מת. הודעת-הסיכום של ועידת-ברמודה, אפריל 1943
323	מט. נאומים בבה"נ הברי אחרי ועידת-ברמודה מאי 1943
328	ג. החלטת רווונאטלס לכונן "ועד למען פליטי המלחמה", ינואר 1944
329	נא. קריאת-הצלה של אסיפת-מחאה יהודית בניו-יורק, יולי 1944
330	גב. סיכום פרשת הנסיונות לפתרון בעית הפליטים היהודים של סיר ג'ימס מקדונאלד, 1944

מסוואה
MASSUAH

340—332	VI. מצבר לחומות דו"ח רשמי נאצי על חיטול גיטו-ארשה, מאי 1943
---------	---

372—341	VII. בעית הפליטים והנידחים היהודים והספר "הלבן הבריטי"
341	גד. תזכיר הסוכנות היהודית לוועידת-אוויואן, יולי 1938
345	גה. נאום-הפתחה של נציג ארה"ב בוועידת-אוויואן, יולי 1939
348	גז. דרישת צירים בבית-הנבחרים הבריטי למעשי הצלה של יהדות גרמניה, נובמבר 1938
350	גו. תכנית הסוכנות היהודית לעלית 100 אלף פליטים מגרמניה, נובמבר 1938
351	גח. תשובתו השלילית של מיניסטר-המושבות הבריטי להצעה הנ"ל, דצמבר 1938
351	גס. הספר-הלבן של הממשלה הבריטית בדבר עלית יהודים לא"י, מאי 1939
352	ס. הודעת ממשלת א"י על הפסקת העליה לארץ, יולי 1939
353	סא. הצהרת-מחאה של הסוכנות היהודית על ההודעה הנ"ל, יולי 1939
353	סב. החלטת הממשלה הבריטית על איסור הכניסה לא"י ליהודים יוצאי ארצות-האויב באירופה, אוקטובר 1939
354	סג. הודעת הסוכנות היהודית על טיבוע האניה "סטרומה" פברואר 1942
355	סד. ההסבר הרשמי לאסון "סטרומה", מארס 1942
356	סה. הודעת מיניסטר-המושבות הבריטי על רישיון-עליה ל-4000 ילדים, פברואר 1943
357	סו. חליפת-מכתבים בין ווייצמן להאליפאנס על שאלת ההצלה, מארס 1943
359	סז. דרישת הסוכנות היהודית להקצבת 100 אלף רישיונות-עליה, יוני 1945
363	סח. דו"ח של ארל ג. האריסון על מצב הנידחים במחנות באירופה, יוני 1945
367	סט. תיאור מצב הנידחים בדו"ח של ועדת-החקירה האנגלית-אמריקאית, אפריל 1946

תצלומים

374	1. אות-ההיכר היהודי באירופה הנאצית
376	2. גליון עלילת-דם של ה"שטרמר"
378	3. דוגמאות לתעמילת-ההסתה הנאצית
380	4. מפת אסטרטגית להשמדת היהודים באירופה
382	5. הרס בתריכת
384	6. "וואלוסה יהודית"
386	7. גיטו-ארשה — תהילתו וקצו
388	8. עם מרד הגיטו

משואה
MASSUAH

חורבן ישראל באירופה

לייחודה של שואת היהודים בימינו

בני אומה, אשר במשך שנות אלפיים, מאז אבדן עצמאותה וצאתה לגדודיה בגלויות בין עמי תבל, היא קרבן־תמיד על כל מוקדי ההיסטוריה; בני דור, אשר כל ימי שנותיו רצופים הרס והרג, מלחמות ומהומות, ובעוד עשן משואותיה של מלחמת־עולם אחת עולה, נתגעשה במשנה כוחות־זדונים מלחמת־עולם שניה, שאחזה באשה את כדור־הארץ כולו — בני אומה רווית־סבל זו ודור תאניה ואניה זה הועמדו המומים אל מול חזיון השמדת מיליונים לפי תכנית רצה מעובדת לפרטי פרטים.

החזיון ראשון במינו בתולדות אדם, ממלכה מוכרת בתוך משפחות העמים, על שלטונה העליון ומוסדותיה המחוקקים, הוציאה רשמית ובפרהסיא משפט־מוות על אומה שלימה וחוקקה תחיקה מיוחדת, למען השמיד אותה „בשם החוק והמשפט“. עם השוכן במרכזה של אירופה התרבותית גייס את כל כוח שלטונה, כדי להוציא לפועל את תכנית השמדת מיליוני אדם בשיטתיות ובדייקנות מפליאה, שלב אחרי שלב: זקנים ונשים לחוד, ילדים ותינוקות לחוד, נוער וחוגי האינטליגנציה לחוד, גברים במבחר שנותיהם ומומחים מקצועיים לחוד, וכן עד גמלא, והאנושות בתקופת הפסגה של הקידמה והציביליזציה, האנושות המאורגנת בתאים מדיניים־לאומיים ומאר חדת בכמה מסגרות בין־לאומיות, דתיות וסוציאליות, תרבותיות והומניות; האנושות הדוגלת בזכויות האדם ולוחמת בחירוף־נפש למען זכויות אלה — האנושות קיבלה בקרירות־לב הכרזת גזר־דין המוות על אומה הפזורה בין האומות, הסתכלה בשויון־נפש בכל פעולות־ההכנה הממושכות, שמטרתן היתה להפריד ולבודד, לדכא ולהמם, ועמדה מנגד אישה ופאסיבית כאשר אומה זו בת־המיליונים, המרומה והמאוכזבת, הגלמודה והנעזבת, הובלה לגרדום.

א. השואה לשלושת סמדיה

מלחמת־ההשמדה של גרמניה הנאצית באומה היהודית, שלושה הם

משואה
MASSUAH

הממדים המציינים אותה:

(א) מימד היקפה, שהפילה מיליונים נפשות מישראל;

(ב) מימד עומקה, שעקרה את יהדות הגולה עקירת־שרשים מקר-

קע צמיתתה, אשר ביבשת אירופה;

(ג) מימד עקביותה, שהכריעה לטבח בכל שטחי השתלטותה את

האוכלוסייה היהודית כולה והתמידה במלחמת־הכליה שנים.

שלושת ממדי השואה אין לנו כל אמת־מידה להם, אין לנו כל יכולת

למצוא להם דמיון והקבלה. יתר מכן — שום מושג ממושגינו הולם את

גודל אימתם ואין שום ביטוי מתאים לו. שפת־אנוש דלה מלהביע את

תעצומת האסון. והשפה העברית, שפת המארטירולוגיה הישראלית, צרה אף

היא ומוגבלת, מלהכיל בתוכה שואת ישראל זו.

בבואנו לסמן את היקף השבר, אנו משתמשים בציון המספרי „מיל-

יונים“. והרי המושג־הכולל „מיליון“, כשהוא מופיע כייחודה אחת אינו אלא

מסלף ומוזיף את עצמת שיעורה של השואה. באותו פוגרום צאריסטי בקי-

שנינו של שנת 1903, שזעזע את יסודות קיומה של היהדות בגולה,

ועירער את השקפת־העולם היהודית־גלותית, נספו כמה עשרות יהודים.

ובאותה התנקשות־דמים בעיירה פשיטיק שבפולין העצמאית בשנת

1935, שהפגינה את רפיון בטחונו של גדול הקיבוצים היהודים באירופה,

נפלו חלל שני יהודים, ומספר זה של הקרבנות בקישינוב או של הקרבנות

בפשיטיק דיו היה להזעיק תבל כולה. ועתה, תוך מהלכו של טבח־אימים

זה, שסחף בזעפו את יבשת־אירופה כולה, החילונו למנות את מספר חללי

ישראל לפי חשבון מעוגל וְחֶלֶק כזה: מיליון אחד, שני מיליונים, שלושה —

ארבעה — חמשה — ששה מיליונים!

יש ביטוי שנצמד ממש לתולדות עם ישראל לכל אורך דרכו בגלויות

לבלתי הרפות מהן — „חורבן“, ומתוך רוב הרגל ושימוש בו כאילו כהה

מושג, והנה נפער לעינינו ממש פי תהום ולתוך מצולותיו צללו בבת־אחת

אלפי קהילות ישראל, ביניהן קהילות גדולות ומפוארות, קהילות עתיקות

ומהוללות עם כתבי־יחש של שנות אלף ומעלה. קהילות קדושות, ערים

ואמהות בישראל נהרסו ומוגרו. נמחקו כליל מעל פני האדמה, ולא נותר מהם כמעט שריד ופליט, יד וזכר, על כל נפשותיהם ועל כל נכסיהם נעקרו, על בתי־כנסיותיהן שהתנוססו לתפארת, ועל כל בניניהן המרובים שהקפידו קודש לתורה, לתרבות, לחסד ולצדקה, ועל בתי־קברותיהן, שכל אבן־מצבה בהן עמדה גלעד לדורות שהלכו ולגדולי דור ודור.

ובטרחנו גאלמי לשון, להגדיר את עומק האסון, הננו נאחזים שוב ושוב באותו ביטוי נדוש ושיגרתי: „חורבן“, „חורבן“...

ובבואנו לציין את כל תוקף התגעשות המשטמה לישראל, אנו אומרים: „אנטישמיות“. ואולם מה עמוק השינוי שבא בכל תכנו ומהותו של מושג מודרני זה, מה רבים הגלגולים שעברו עליו תוך תקופת־הכינים הקצרה שבין מלחמת־העולם הראשונה לשניה! אחרי חוזה־השלום של וורסייל משנת 1919, שכלל גם סעיפים מיוחדים להבטחת שיונם המחלט של המיעוטים הלאומיים במדינות הקמות לתחיה באירופה, הופר והוקע כאנטישמי כל משטר מדיני, שסירב להכיר בזכויותיהם המלאות של היהודים כאזרחי המדינה. וכאשר קמה הונגאריה העצמאית והנהיגה בשנת 1920 את שיטת „נומרוס קלאוזוס“, לאמור — הגבלת אחוז התלמידים היהודים באוניברסיטאות והתאמתן ליחס המספרי של האוכלוסייה היהודית במדינה, נתפרסמה כדוגמא לאנטישמיות גסה ביותר, ולאחר מכן, כאשר נתעוררה פולין והכריזה על סיסמת „אובשאם“¹ המפורסמת שלה, שפירושה היה הגבלת יומתם של היהודים בחייה הכלכליים של המדינה, הוכתמה ממשלתה כאנטישמית מובהקת. וכאשר התפרץ הר־הגעש הנאצי ותחיקת־הגזע של נירנברג משנת 1935 הציבה את עקרון הדם והגזע כיסוד מכריע לזכויות האדם, וכתוצאה ישירה מזה הורדו היהודים לדרגת תושבי המדינה ממדרגה שניה (לא „אזרחים“ אלא „גתינים“²) היה הרושם בעולם כולו, כי הנה לפנינו האנטי־שמיות בשיא פראותה.

וכאן, תוך מסע־הכיבוש של צבאות גרמניה על פני יבשת־אירופה, הגשימה הממשלה הנאצית את התכנית שלה לעשות את כל הארצות שתחת

¹ „אדרבא“ בלשון הפולנית. כי כך הצהיר אז ראש ממשלת פולין: „פוגרו־מיס“ לא, אבל מלחמה כלכלית ביהודים — אדרבא.

² לא „Reichsbuenger“, כי אם „Staatsangehöriger“... לפי המונחים במקור בחוקי־נירנברג מיום 15 בספטמבר 1935.

ידה Judenrein (בקי מיהודים), הגשימה אותה בצורה מוחלטת על-ידי ציד שיטתי נמרץ וללא ליאות של שרידי היהודים שנמלטו והסתתרו בבורים ועל-ידי קביעת פרטים מיוחדים מקופת המדינה תמורת ראשו של היהודי מסתתר שייתפס חי, גבר ואשה, זקן וילד. ומשטר-מרצחים זה, אין לנו בשבילו אלא אותה הגדרה: „אנטי-שמיות“, „אנטישמיים“.

ב. מלה אהת הממצה הכל: Jude

מתוך תחושת-כאב אילמת, שאידנו איום מכל איום, ומתוך צער האלם, באין ביכלתנו לבטא את אימת המעשה שגעשה לנו עינינו, אנו פונים לספרי הקורות של האומה אולי נמצא הקלה-פורתא, עידוד-מה בכל שזאת ישראל, הנוראות לאין-חקר והמרובות לאין-ספור, אשר היו לפנינו. אומה זו הנבדלת ומיוחדת בצורת קיומה ובאורח-חייה, בתורתה ובמשאת-נפשה, אשר עם היותה פזורה בגלויותיה, בן שבעים אומות, צוינה על-ידי עצמה ואף על-ידי אחרים, ברצונה היא ואף ברצון האחרים — כ„עם לבדד ישכון“, מהיותה נעדרת כל אמצעי-מגן מדיניים-ממלכתיים, הוטל עליה תמיד בכל זמן ובכל מקום לשלם מס-רפיונה, מס-דמים, כופר-נפש על כל צרה שהתרגשה ובאה בחיי הגויים שסבבות, להביא קרבן-עולה על כל התגעשות דתית וגזעית, מדינית וסוציאלית, ואולם עם כל זאת היו הצוררים והמשך טינים הקמים עליה, זה בעקבות זה, דור אחרי דור, רואים עצמם גאלצים לבקש אמתלאות, אם מציאותיות ואם דמיוניות, כדי להתיר את דמה, והיו יודעים גבול וקץ למצעי הרצח, נקודת-רוויה בתאונתם הנתעבת לדם ישראל. שליטי רומא, מכניעי ירושלים ומהרסי עצמאות ישראל, טבעו תוך שכרון נצחונם את מטבעותיהם: Judea Capta, ואת הלוחמים היהודים שנפלו בשבי, ואת נשיהם וילדיהם שנלכדו הובילו לזראון ולעבדות — אבל את נפשם שמרו. וכל אותם שליטי הנצרות, מנוסעי-הגלב שבגרמניה הקדומה ועד מארגני האינקביויציה בספרד, שקנאו ביהודים קנאת דתם ואמונתם, נתנו ליהודים להציל את הגוף במחיר הנפש, ולפעמים אף הגיחו להם מוצא-הצלה אחר — מקל-הנדודים. ואם אמנם בימי מרידות הקוזאקים וההידאמאקים, בימי חמיל וגונטה, שנישאו מתוך שאיפת-נקם לזוהמת, לא

ניתן ליהודי להציל את גופו במחיר נפשו. הרי הלכו מחנות הקזואקים והטאטארים לא פעם שבי אחרי ברק הזהב, ומספר מבני ישראל השבויים הובל עד לשוקי העבדים ב„קשטנדינה וביתר ערי תוגרמא“, מקום שגופם ^{קשוואה} _{MASSUAH} בכסף מלא על-ידי יהודים מארצות שמחוץ לאיזור הסערה.

ואולם מלחמת גרמניה ביהודים, מלחמת-השמד מוחלטת היא, רציחת יהודים באשר נולדו יהודים, השמדה ורציחה ללא תנאי, ללא ברירה, ללא יוצא מן הכלל. המשטר הנאצי נימק את פסקדין המוות ליהודים בתכלית הבהירות והפשטות: „כל נפש אשר אם יהודיה הביאה אותו לאויר העולם דינה לגרדום“; כי היהודי עושה את האיום בפשעיו בעצם היוולדו; כי בחובו ובעורקי-דמו נושא היהודי את זרע הפשע; כי כל חייו של היהודי הם שרשרת של פשעים והטאים מתוך רצון וגם מתוך אונס פנימי-גזעי; ולפיכך אין לו ליהודי תקנה אלא השמדה פיסית מוחלטת.

ולא רק האומה היהודית, כיחידה היסטורית, ולא רק היהדות, כזרם רוחני באנושות ולא רק קיבוצי היהודים כגושים אתנוגראפיים-מדיניים-כלי-כליים הוצבו עתה כמטרה לרוצחים, אלא גם כל נפש ונפש מישראל לעצמה. אותה קריאה פראית, ספוגה משטמת-שאול, שליוותה את מיליוני הנידונים היהודים, עד אשר נכגרו עליהם דלתות תאי-הגאזים והמשרפות, נהימה אחת ויחידה לה: „Jude“.

מלה אחת, הממצה את הכל. היא היא סיבת הרצח, היא היא תכלית הרציחה — יהודי! היא ציון המועמדים לרצח, היא הדרך למרצחים — יהודי! היא שורש הטראגדיה, היא הקובעת את שיא פסגתה — יהודי! מלה אחת, ואנו עומדים נדהמים ומוכי תמהון-ללב: טירוף שטני זה, להט ההשמדה ובולמוס הרצח שנתקפלו במלה זו — „יהודי“ — איך באו עלינו?

ג. ההשמדה — סוף מעשה במחשבה תחילה

שנאת-יהודים זה, שנאת-עולם זו לעם-עולם, אשר בכל תקופה ותקופה בהיסטוריה היא פושטת צורתה כדי להופיע בצורה אקטואלית יותר, יפה ומתאמת יותר לתנאי השעה ולצרכיה, ודאי כי ק"ן טעמים, הסברים וזני מקימים לה.

בתקופתנו, תקופת התגבשותה של ההכרה הלאומית והמעמדית ותחת
 הרפתחן של הניגודים הבין-לאומיים והבין-מעמדיים, רבו העילות לשונות
 ישראל, ורבה מה רבה, האפשרויות ללבונה. כי שונות הן ומנוגדות ^{השואה} ^{MASSUAH} לשונות
 והאמתלאות לשונות ישראל. היהודי מוכה גם בעוון חולשתו וגם בעוון
 קשיחות-ערפו, גם בגלל עשרו וגם בגלל עניו, גם בעבור נטייתו להתבדלות
 וגם בעבור שאיפתו להתבוללות, גם מהיות כלכלתו קפואה ומפגרת וגם
 מהיותה יוצרת וכובשת. ותעמולת-הרצח השטנית של המשטר הנאצי אספה
 וריכזה בתוכה את כל אמצעי-הגירוי האנטישמיים על כל שלל-גווניהם
 וצירפה מכליל זה את המושג החדש: "Alljude", כלומר, היהודי הנצחי
 הכל-יכול והבלתי-מנוצח, העומד מעבר לכל גבולות הזמן והמקום; שליט
 ההיסטוריה מן הר סיני ועד חורבן ירושלים ולמן הופעת הנצרות ועד
 המהפכה הבולשביסטית; הרודה בגויים, הרואה ואינו נראה, אשר כל מעצ
 מות תבל, גם האימפריה הבריטית, גם ארצות-הברית של אמריקה וגם
 ברית-המועצות, הן רק דומיניונים שלו. וכמה שיכללה הפילוסופיה הנאצית
 את דמותו זו של "היהודי הדימוני"; היהודי, הוא הכוח המניע במהפכה
 הבולשביסטית ובכל הנזעות המהפכות הסוציאליות בתבל כולה; הוא הרוח
 החיה של המעמד הקאפיטאליסטי בעולם ושל המשטר הפליוטוקראטי במעצ
 מות הרכושניות, והוא גם המנצח העליון במישחק-הכוחות שבין המשטרים
 והמעמדות ובכל המשברים המדיניים והכלכליים הבין-לאומיים. היהודי
 קובע, כחשק, כרצונו, מועדים להתפרצות ההתנגשויות בין העמים והמע
 מדות והוא גם קוצב, כאות-נפשו ולפי ראות צרכיו, זמנים ותקופות לאיחודם
 ולהתלכדותם של כוחות היריבים והאויבים.

אמנם, אם נחשוף את מצפוני התעמולה הנאצית, שהותאמה, בלי ספק,
 על כל הנחותיה ועל כל תכסיסיה, לצרכי האסטרטגיה העליונה של הפיכת
 עולם נאצית, נמצא, כי ציור דיוקן זה של היהודי היה בשבילה הכרח תע
 מולתי. הכרחי היה לה לשכנע את הגזע הגרמני העליון בהתכוונו למסע
 כיבוש עולמי וביצאו להסתער על מעצמות-תבל האדירות, כי בעצם יש
 לו להתגבר על אויב אחד ויחיד, על היהודי.

ואולם שיטה תכסיסית-אסטרטגית זו, לקפל את שדה-המאבק הגודלי-
 היסטורי ולצמצמו במלחמת היהדות והנאציות, לא נוצרה רק לצרכי תעמולה,

כי שרשים עמוקים לה בהשקפת־העולם הנאצית, וכל הבנין האידיאולוגי הנאצי מוסד עליה. יתר־על־כן: עקרון האנטישמיות הועלה על־ידי הנאצים למרומי המיתוס, על ידו היתה הנאציות למין דת — „דת האנטישמיות“ MASSUAH משואה עם ההתכחשות לכל צו אנושי־מוסרי ומצפוני ודיכוי כל שאיפה אנושית נעלה לחירות, לשלום ולשויון — יצרה הנאציות אצל המוני העם הגרמני חלל רוחני־מוסרי ריק, וחלל זה מילאה כולו מיתוס השנאה, מיתוס ההרס — מיתוס האנטישמיות.

הכרה יסודית זו, כי היהדות היא האנטיטזה של הנאציות והכוח היחיד המתחרה בה, היהודי הוא אויבה הראשי והעיקרי של גרמניה הנאצית, הכרה זו אשר המנגנון החינוכי־ההסברתי המשוכלל של הנאצים לא חסך מלהחזירה יום־יום, שעה־שעה לתוך מחוזות הגרמנים, היא גם התכנית למלחמת־ההכחדה הטוטאלית ביהודים. כיום, תוך הסתכלות ריטרוספקטיבית בכל השתלשלותה של הפעולה הנאצית נגד היהודים, אנו רואים ברור, ללא צל של פקפוק, כי השאיפה להשמיד את היהודים השמדה פיסית חיתה בה בנאציות מראשיתה, עם בחינת התפתחותו של המסע נגד היהודים, על שיטותיו וצורתיו, על תמורותיו ותכסיסיו, על שלביו ומעבריו, אנו רואים בודאות, כי „סוף מעשה במחשבה תחילה“, כי החלטת ההשמדה הגמורה של היהודים הונחה ביסודה של המדיניות הנאצית.

בניגוד לכל מאורעות־הדמים המרובים בתולדות ישראל אין בהן בקורות מלחמה זו, שום אות וסימן להתפרצות־פתע, למעשי־נקם רתחניים, להשתוללויות, שנתעוררו מתוך נסיבות השעה והמקום, אדרבא: כל התעררות, כל הנהונים והעדויות על פעולת־הגמר של מלחמת־ההשמדה, של טבח־הבזק הטוטאלי, שבוצעו כולן בפרק־זמן אחד, בנשימה אחת, בכל הארצות שנכבשו בידי הנאצים, ושכלל ארץ וארץ קיבלו צורה מיוחדת בהתאם לתנאיה החברתיים־מדיניים, מראים בעליל, כי תכנית החיסול הסופי של היהודים הוכנה מתוך חישובים מדוייקים וקרים ולכל פרטיה דקדוקיה. הנה נחשפים עתה לעינינו קויה העיקריים של התכנית: בשטחים הכבושים של רוסיה הסובייטית, שתנועת־המרי של הפארטיזאנים יצרה בהם תנאי מלחמה בלתי־פוסקת, לא היה המשטר הנאצי זקוק לשום אמצעי־הסוואה, ולפיכך נטבחה האוכלוסיה היהודית בערי אוקראינה, בערי רוסיה הלבנה,

בערי רוסיה המרכזית ובארצות הבאלטיות במישרים ובקצב מלא על המקום. במדינות הכבושות של אירופה המערבית, המרכזית והדרומית-מזרחית, בהן ראה משטר-הכיבוש הנאצי צורך בהשקטה פנימית ולשם ^{מחשואה} _{MASSUAH} גם קבע בהן מידה מסוימת של שלטון עצמי, במדינות אלו הוסווה מעשה ההשמדה על ידי גירוש המוני יהודים „בכיוון למזרח”. ובלבה של אירופה המזרחית, בפולין, בה היו מיליוני היהודים מרוכזים בצינוקי הגיטאות ובמחנות-העבודה, ומשטר המרצחים שם בה את מבטחו בהלכי-הרוח הנאטי-שמיים של האוכלוסיה הלא-יהודית — הוקמו בתי-מטבתיים ענקיים לבני-אדם, שכל תכסיסי-הערמה להסוואתם לא באו אלא כדי להדהים את היהודים בשעה האחרונה, בשעת הילכדם בפתי-המוות.

וביצרע ההשמדה עצמו על כל פרטי סידוריו, לא היה בו אף שמץ של רתחנות ובהילות. הכל, עד הנקודה האחרונה, היה מתוכנן מראש, על פי עקרונות מדעיים-פסיכולוגיים ובכל תחבולות הערמומיות הצינית ביותר. כל פרט ופרט מהסידורים בתוך מחנות-ההשמדה, מן השלטים ליד הכניסה „Arbeit macht frei”, ועד לחלוקת סכונ לרחצה ומגבות להמוני הערור מים — היה מחושב ומכוון, שהמהלומה הסופית תרד על ראש האומללים במפתיע, במדהים, כדי לשחק כל רצון של התנגדות.

המתמיה כאן הוא איפוא לא זה שאנשים מוכהי-חושים גלשו לתוך לוצו הפעור של תהום צלמוות שנפתח לפניהם, אלא זה — שיצרי האיבה והרצח, אשר זנקו מהתהומות האפלים שבאדם, שלא ידעו מעצור ורתיעה, באו על סיפוקם לפי תכנית מדוייקת.

ד. האנטישמיות כמחלה וכמגפת-מוות

האנטישמיות המקננת בגוף האנושות מימי-הביניים ועד לתקופתנו המודרנית, אשר אין מספר לחללים שהפילה בישראל ואין ערוך לשמות שהוללה במערכות הנפש של האנושות כולה, כמה וכמה הסברים ניתנו לה: הגיוניים ואי-רציונאליים, מדעיים ואמוצינאליים, ומכמה וכמה בחינות פירשה: מבחינות דתיות ולאומיות, מבחינות סוציאליות וכלכליות.

בתקופתנו, עם שגשוג המדע הסוציולוגי, התאמרנו לחשוף כל שורש

טמיר מעמיק של נגע ממאיר זה. שנאת ישראל, היכן מקור־יניקתה? מקור־יניקתה בשוני היהודי, באנומאליה של מצב היהודים, בפונקציה הכלכלית היהודית, בכל ייחוד הופעתו של היהודי בכללות ובפרטות, על במת ההיסטוריה ועל כל במה ובמה. גזירות על היהודים, מה בצע בהן? הן סגולה בדוקה ומנוסה לחיזוקן של כל משטר רצוע, הן כולה־רעם נגד כל תנועה חברתית מתקדמת, הן האמצעי היעיל ביותר לסנוור את עיני ההמונים הכמחים לשינויים סוציאליים מכריעים. נחשולי הפוגרומים, כיצד הם מת־עוררים? הם מתעוררים על־ידי ליבוי יצרי־השנאה וצמאון־הדם שבהמונים הפראיים, על־ידי גירוי יצרי השוד וההרס, על־ידי הצגת היהודי כשעיר לעזאזל על כל פורענות של הטבע, על כל תבוסה בשדה־הקרוב, על כל פגע וצרה ומכשול.

אלה הם סימניה המובהקים של המחלה האנטישמית בהיסטוריה החדשה. אך הנה כאן לפנינו הזיון מיוחד במינו, הזיון משונה ומוזר. לא מחלה אנטישמית, כי אם מגפה, אשר כיוונה ברור מהרגע הראשון להופעתה: מות ליהודים. והסיכום האכזרי במאזן־הדמים של יהדות אירופה, המוכיח, כי חכנית־ההשמדה השטנית נחגשמה כמעט במלואה, מעמידנו על כל תוקפה של השאיפה להכחיד את היהודים, המאפיינת את שואת ישראל שבימינו. ידועים ומקובלים כל התנאים והסיבות, העשויים להלהיב את יצרי־הטירוף האנטישמיים. ואולם כאן, בתנאי מצבם של היהודים שנאספו עדרים, עדרים לקרונות־המות והובלו בדרך האחרונה למחנות־ההשמדה, הרי לא היה, לפי כל הנתונים הסוציאלי־פסיכולוגיים, משום גירוי־יתר ליצרי הרציחה. ואפילו נביא בחשבון את הרקע הכללי של המאורעות בעולם, את כל תסבוכת המשברים המדיניים והמעמדיים, את מערבולת המהפכות הסוציאלי־ליות והפאשיסטיות ואת תנאיה המיוחדים של המלחמה הטוטלית — מסיביות שהיה בהן כדי להחרیف לאין־שיעור את המשבר במצב היהודים, — לא נבהיר לנו די־צרכה את תופעת־האימים שלפנינו.

תאוות־השוד, מהי? התאוה לעשוק את היהודים העשירים, לשדוד את הונם ורכושם, לתפוס את עסקיהם ואת כל קנינם. והרי היהודים הללו, הדחוקים בגיטאות והכלואים במחנות־העינויים שודדו כליל זמן רב לפני שנדחפו ערומים־למחצה לרכבות־המות.

מְשׂוּאָה
MASSUAF

התנגדות לפונקציה היהודית, מהי? שאיפה לחסל את מעמד התיווך של היהודים, גם בכלכלה וגם בתרבות, את הסוחר, את הבורש והבנקאי, ואף את העתונאי, את הכמאי בתיאטרון, ואת יוצר הסרטים. ^{מסואה} ^{MASSIAH} שלטונות הפיקוח הגרמניים בגיטאות כבר חיסלו כל תופעה של ה"פונקציה היהודית" החפשית בחיים הכלכליים והתרבותיים. האוכלוסיה היהודית כולה, ובשורה הראשונה המומחים המקצועיים וחוגי האינטליגנציה, נאלצו למלא אותן הפונקציות, אשר מכונת המלחמה הגרמנית הכתיבה להם.

סאדיזם, מהו? להתעלל באדם הבלתי-מוגן, בבשים, באסירים תשרי-כחת, בילדים, התלשים שבתלשים, והרי כל אלה לגיונות הסאדיסטים במדים גרמניים, שחונכו במיוחד באסכולות לאכזריות שבעו, מה שבעו, התעללויות ביהודים. מהרגע הראשון לכבשם את ישובי היהודים שולח מהם כל רסן ויוס"יום המציאו תחבולות שונות ומשונות לספק את טירופם הסאדיסטי, ואחרי כל זה עוד התחשק להם מישחק: ששזועים בגופות היהודים הערומים, בעויותם האחרונה בתדרי-הגאזים ובכבשני-האש. פסיכוזה המונית, מהי? העולם של אתמול מתערער והולך, המשטר הקאפיטאליסטי שוקע ושקיעתו מלווה סערות וסופות, וההמונים הנרגשים, שאבדה להם כל אחיזה בקרקע מוצק, נדחפו ממסלולם, ולפיכך טבעי הדבר, כי מהזעזוע ייפגע בראש-וראשונה האיבר החלש ביותר בגופה של האנר שות, וכי לבין הגלגלים של המאורעות ההיסטוריים יידחק קודם-כל הנער והנד התמידי — היהודי. אבל כאן לפנינו לא התפרצות ספונטאנית מלמטה, התפרצות של שנאת המונים, אלא מלחמה מאורגנת מלמעלה, לא פרעות בצורה פראית, אלא טבח שיטתי לפי פקודה. כי הרי המסע נגד היהודים לא בא כתופעת-לואי למאורעות הכלליים אלא הועמד במרכז המאורעות. שיטת-המלחמה הטוטאלית, מהי? לא להכניע את היריב אלא להשמידו, ואם ניהול-המלחמה, או אפילו רק הצרכים הכלכליים של המאמץ המלחמתי, דורשים להשמיד את האוכלוסיה האזרחית הבלתי-לוחמת, יש להשמיד גם אותה. ואכן, היו מומחים נאציים, שנימקו את מלחמת-ההשמדה היהודית בחישובים כלכליים-אספקתיים גרידא; שהזנת מיליוני האוכלוסיה היהודית, אשר היא האויבת העיקרית בכוח ובפועל של המשטר הנאצי,

מעמיסה נטל-יותר על מדיניות-האספקה של המשק המלחמתי הגרמני. אבל הרי באירופה המשוועבת נמצאו עוד לוחמים בגרמנים ללא פשרה, נמצאו הפולנים, למשל, ובכל-זאת לא הובלו המוני האוכלוסיה הפולנית אל תאשואה ^{MASSUAH} הגאזים במחנות-ההשמדה. וכנגד זה הרי הבדיל השלטון הנאצי מתוך האוכלוסיה היהודית שכבה דקה מאוד של „יהודים מועילים מבחינה כל-כלית“, אשר ערכם לתעשיה המלחמתית היה גדול, ואספקת-המזון בשבילם מינימאלית עד מאוד, ובכל-זאת היתה גם דרכם האחרונה של אלה, של היוצאים מהכלל, למקומות-ההשמדה.

צמאון לדם יהודים, מהו? הצמאון לשפוך את דם-היהודים השנואים בכל עת מצויה, עומדים לחוג בצחוק, נקראים החמונים לשפוך דם-יהודים מתוך צהלת-השכרון. נוחלים מפלה — ודאי ודאי שנוח לעורר את המת-הנקם נגד היהודים כדי להמתיק בדמם את מרירות התבוסה. וכאן, הרי תאריכי הביצוע של טבח-הבזק ביהודים אינם קשורים כל-עיקר בתאריכי התנודות והתהפוכות בחזיתות המערבה הכללית. לא עם שכרון נצחונות גרמניה המרעישים, (כגיעת פולין בסתיו 1939, נפילת צרפת והתמוטטות חזית-המערב כולו בקיץ 1940, מסע-הכיבוש המהיר על פני מרחבי רוסיה בקיץ 1941), ואף לא עם התבוסות הצבאיות המכריעות של גרמניה, (תבוסת סטאלינגראד בחזית הרוסית המרכזית בחורף 1942/43, התבוסה באפריקה הצפונית ובאיטליה באביב 1943, הפלישה למערב-אירופה בקיץ 1944), בא המשבר במלחמת-ההשמדה ביהדות אירופה, המעבר הקיצוני מהשיטה המרו-סנת, כביכול, של ה„פוגרום הקר“ לטבח-בזק טוטאלי. שעת-הכרעה זו אינה קשורה, איפוא, בהלכידוח ספונטאניים. לפי כל הנתונים שבידינו, ולפי כמה מיסמכים גרמניים רשמיים, נסתמנה תקופת-מעבר זו בשלהי שנת 1941. תאריך זה לא היה מקרי: שעה זו, בה הפיל השלטון הנאצי את הפור לאבד את היהודים, היתה שעת ההכרעה הגורלית ביותר בתולדות המלחמה הכל-לית, שעת המעבר ממלחמה בין מעצמות-אירופה למערכה עולמית-גלובאל-לית. עובדה זו מעמידה אותנו על הקשר ההגיוני ועל התלות המוחלטת שבין תכניות ביצוע השמדת היהודים ובין התכנית הכוללת של מהפכת-עולם נאצית. עובדה הרת-גורל זו, היא אולי הגורם העיקרי לטראגדיה היהודית באירופה.

ה. המשכר ביחסים שבין היהודי ובין העולם

עם כל ההוכחות החותכות, כי המדיניות הנאצית הציבה לה למטרה

את השמדת ישראל מראשית עלייתה לשלטון, הרי ברור וודאי הוא ^{הוא} ^{הוא}

MASSUAH

אילולא פרצה מלחמת-העולם של שנות 1939—1945 או אילו התפתחותה

היתה אחרת, לא יכול השלטון הנאצי לבצע תכנית-השמדה זו.

בפרוץ המלחמה, בספטמבר 1939, נמצאו בתחומי שלטונה של הנא-

ציות בסך-הכל 300 אלף יהודים — שלושה אחוזים מהאוכלוסיה היהודית

באירופה, וגם אלה, — קיבוצי היהודים בגרמניה ובשטחים הנספחים ל"רייך

השלישי", באוסטריה, ובפרוטקטוראט הצ'כי — לא היתה צפויה להם סכנת-

מוות ישירה. מיום ליום הוקטן מספרם על-ידי ההגירה שהיתה מסתננת

בכיוון לארץ-ישראל ולארצות אחרות שמעבר-לים וגם על-ידי הבריחה

וההברחה המבוהלת בדרכים-לא-דרכים אל הארצות השכנות. מלבד זאת היה

אולי נמנע המשטר הנאצי, מתוך טעמים תעמולתיים-תכסיסיים, מלעשות

טבח המוני גלוי ביהודים בביתו הוא. כלפי חוץ, כלפי העולם התרבותי

הנאור, היה מעוניין ליצור את הרושם, כי הוא מחסל את הבעיה היהודית

"ללא שפיכת-דמים", וכלפי פנים, כלפי ההמונים המשוסים בארצו, הרי היה

זקוק לאותה מתיחות מתמדת, שנוצרה על רקע הפעולה האנטישמית.

ברור איפוא, כי חלום מרחץ-הדמים למיליוני יהודים היה צמוד

בדמיונם של השליטים הנאצים לשאיפת מסע-ההשתלטות-נגד העולם כולו.

ואמנם, הבדיקה הכרונולוגית מגלה, עד כמה היה ביצוע תכנית-ההשמדה

קשור במערכה הכללית. הפעולות המכריעות הראשונות לחיסול שיטתי של

האוכלוסיה היהודית באות כאחת עם שני המאורעות האלה:

א) עם התפרצות המלחמה הגרמנית-רוסית בקיץ 1941;

ב) עם כניסתן של ארצות-הברית למלחמה בסוף 1941.

עם התקפת-הבזק של צבאות הנאצים על רוסיה וחדירתם עמוק לתוך

האזורים המזרחיים ועם הצטרפותן של מדינות הבאלקאן, רומניה והונגאריה,

לחזית האנטי-רוסית והירתמותן בעול הנאצי, השתלטה גרמניה הנאצית

כמעט על יהדות מזרח-אירופה כולה על כל מרכוזה האטנוגראפיים-תרבות-

תיים. אז, כאשר הנאציות תפסה בכפה שבעה, שמונה מיליונים יהודים (יחד

עם היהודים בארצות הכבושות של אירופה המערבית), נפתחה איפוא

האפשרות המעשית-טכנית להגשמת ההשמדה. ואמנם עם ההתקדמות בשטר
רוסיה החלו צבאות גרמניה בטבח ההמוני הפראי והמהיר של האוכלוסייה
היהודית אשר בתוכם. ברם, מאורעות הדמים הללו היו בעיקרם מעין פעולות-ביעור
צבאיות וגם ניתנה להם אמתלא רשמית גרמנית, שאינן אלא פעולות-ביעור
נגד הכנופיות הפארטיזאניות.

עם התרחבות המלחמה על-ידי הצטרפותן של ארצות-הברית לחזית
האנטי-גרמנית ועם הפסקת הקשרים האחרונים שבין גרמניה הנאצית ובין
מעצמות הדימוקראטיה ויציאתם של המשקיפים האמריקאיים המרובים
מגרמניה ומכל שטחי הכיבוש שלה, לא נרתעו עוד מנהיגי הנאציות מלבצע
את מוזמתם. אז ניגשו הגרמנים להקים את מחנות-ההשמדה המשוכללים,
ושלטונות-הכיבוש שלהם התחילו בחיסול-בזק של קיבוצי-היהודים באירופה
המערבית, המרכזית והמזרחית כאחת על-ידי גירושים המוניים שיטתיים
„בכיוון הכלתי-ידוע“, כלומר, ישר למקומות-ההרג.

הקבלה זו של השמדת היהודים והמערכה הכללית, היא נקודת-המוקד
של הטראגדיה היהודית. בשביל הנאציות היתה המלחמה ביהודים מבחינה
מעשית, ואף מבחינה פורמאלית-משפטית, קשורה קשר אורגני במלחמתה
הכללית במדינות-הברית. הממשלה הגרמנית והמפקדה העליונה שלה כיוונו
במפורש את מדיניות-ההשמדה לפי תנאי המלחמה הכללית, לפי נסיבותיה
של האסטרטגיה הגדולה, ואילו הצד השני במערכה, הברית האנטי-גרמנית
וההנהגה הצבאית שלה, התייחסו למלחמת-ההשמדה ביהודים כאל תופעה
צדדית, יוצאת דופן, שאין להכניס אותה כלל בחישובים האסטרטגיים-
תכסיסיים ואין לטרוח בשבילה טירחה גדולה וקטנה.

ואכן, אם נחשוף חישוף מלא, מתוך התאכזרות עצמית וללא משוא-
פנים, את שזאת ישראל שבימינו על כל גורמיה ומניעיה, נמצא כי יסודה
הוא לא רק משבר ביחסים שבין היהדות ובין הנאציות, לאמור ביחסים שבין
היהודים ובין משטר מסויים, אלא גם — משבר ביחסים שבין היהודים ובין
מעצמות תבל, שבין היהדות ובין העולם הנאור כולו.

בכל פגע מפגעי הטבע ובכל פורענות מדינית-סוציאלית אנו מודדים
את עצמת התופעה לפי היקף תוצאותיה ועומקן, ואם עצמת התפרצות-איתנים
זו של שנאת-מות ליהודים נמדוד לפי היקף השטחים שנפגעו ולפי השמות

ללא־תקנה שחוללה, הרי במצא כי כמותה עוד לא היתה וכי החומר המתגעש
 שהביא לידי התפרצות נצטבר מתחת לפני השטח ימים על ימים, ואם אמנם
 לועו של הרהגעש האנטישמי המשחולל היתה גרמניה הנאצית, וכאן ^{שואה} MASSUAH
 לעמוד איפוא על שרשי התופעה, הרי ענני אדי־הרעל, שפרצו דרך לוע־
 הגעש והרסו את קיומם ואת יסודות קיומם של היהודים בשטח עצום מסביב־
 ביו, נצטברו במעמקים מאזורים נרחבים יותר ומרוחקים יותר; ואם אמנם
 גרמניה הנאצית היא שהציתה תבערת־אימים זו של שנאת־מות לישראל
 בכל הארצות והשטחים שעליהם פרשה את שלטונה, הרי בהרבה מן הארצות
 הללו החזיקו במלאכת־הטבח ביהודים מרצון חפשי עוזרים רבים לאיך־ספור
 מבין האוכלוסיה המקומית, ולא פעם השיגו באכזריותם את מדריכיהם
 הגרמנים; ואם אמנם גרמניה הנאצית היא אשר ביצעה את מעשי רצח
 המיליונים מתוך הכרה ברורה וחישובים קרים, ועליה רובץ כל כובד אימת־
 התועבה, הרי אלה מעצמות־תבל האדירות, אשר היה ביכולתן לצמצם
 את היקף הרצח ולא עשו זאת, ואשר היה בידן להציל לכל הפחות את
 היהודים שנמלטו בכוחם הם מפתי־המות של משמידיהם ולא הצילו —
 הרי מעצמות־תבל אלה שעמדו על דם ישראל גם הן אינן חפות מפשע.

המארטרילוגיה היהודית, איננה יודעת עוד התכחשות כללית כזו של
 כל עמי העולם ביהודים, כל קורא בספר תולדות הגלות, יודע, כי בהיפגע
 היהודים במדינה אחת, היתה להם על־פירוב עור מצריהם ממדינה אחרת,
 בתקופת ימי־הבינים, בעתות הגירושים והשחיטות ההמוניות, היתה נפתחת
 ליהודים המגורשים מארץ אחת — כניסה לארץ אחרת, וכאשר נמלטו מפני
 נחשולי פוגרומים שהציפו איזור אחד, מצאו מקלט ומפלט באיזור שני,
 וכך אירע תמיד שמתוך חורבנו של קיבוץ יהודי אחד, נבנה קיבוץ יהודי
 אחר; ירידתו של מרכז אחד הביאה עמה הקמת מרכז חדש תחתיו.

בתקופת מסעי־הצלב, כאשר דם יהודים נשפך כמים בתוך גרמניה
 ובארצות הסמוכות לה, חדרו היהודים לארץ פולין, ומהשארית שניצלה
 או לפליטה קם והיה גדול הקיבוצים היהודיים בגלויות, בתקופת
 האינקביוציה בספרד, כאשר מרכז יהודי משגשג ומבורך נעקר על שרשיו
 ולפני המוני היהודים שנשארו נאמנים לדתם עמדה הברירה: מות על המור
 קרות או נדידה בתוה־לא־דרך, נתנו כמה משכנותיה של ספרד — הולאנד,

פורטוגאל, תוגרמה וכו', רשות-כניסה לנודדים היהודים, ואלה בנו והקימו מרכזי-ישראל חדשים לשם ולתפארת. ואף בשנות ת"ח ות"ט, כאשר מבול-הדמים סחף את כל משכנות היהודים באירופה המזרחית, הרי נמלט חלק ניכר מהשרויים בסכנה למדינות השכנות.

הפעם סגר העולם כולו על מיליוני היהודים שנידונו למוות. בלב לבה של אירופה הוקם הגדרום; בריש גלי, לעיני השמש, הוכלו הנידונים, מחנה אחרי מחנה לטבח, ואין עוזר ואין מציל.

והרי הפעם הותקפה היהדות לא בשל הסתגרותה ובדילוחה מן הארץ מות, כי אם בשל התערותה והתערבותה בחיי האומות ותרבותן, לא בנושאי ערכים דתיים לאומיים נבדלים, הותקפו הפעם היהודים, אלא, להיפך, כמפיצי מושגים כלל-אנושיים, על-לאומיים ודתיים-כלליים, בנושאי דגלו של המוסר האנושי. האסון היהודי היה איפוא הפעם אסון כלל-אנושי, במלוא מובנו של מושג זה. „היהודי הוא שעליו ניתך זעם ההתקפה הראשונה על מעוזי התופש וחירות האדם” — קבע מנהיג המערכה נגד הנאציות ומארגן החזית העולמית האנטי-גרמנית, וינסטון צ'רצ'יל. „התכנית להשמדת היהודים היתה חלק מההתנקשות הנאצית הכללית בשלום העולם, ומעשי האכזריות ביהודים הם השיא של התכנית הנאצית” — נקבע בכתב-ההאשמה נגד מנהיגי הנאציות, שהוגש בשם ממשלת ארצות-הברית במשפט נירנברג.

הנה מיום הצהרתו זו של צ'רצ'יל (בנובמבר 1941) ועד אותו יום, שבו נקרא כתב-ההאשמה זה על מנהיגי הנאציות (בנובמבר 1945), נרצחו לפי העדויות המוסמכות במשפט נירנברג, ששה מיליון יהודים ומעלה, גרמניה הנאצית הקדישה את כל כשרונותיה ואת כל עצמתה להשמדת היהודים ואף השיגה את מבוקשה. והעולם הנאור, הנלחם בנאציות, מה יזם הוא ומה פעל הוא כדי להציל את אלה אשר עליהם „ניתך זעם ההתקפה הראשונה” על האנושות וחירותה, ואשר בהם כילו הנאצים את כל „מלוא אכזריותם”?

מתוך כל אומות העולם יצא רק שבט אחד ויחיד להציל את היהודים הנידונים. הדייגים השבידיים היו היחידים שנודעו לעצמם קריאות היאוש של הלקוחים למוות והתאזור לפעולת-הצלה נועזת וממשית. אלפים מספר מיהודי נורבגיה, שכבר היו מיועדים למשלוח למקומות-ההרג בפולין, ניצלו

עלידי הדייגים השבידיים, אשר כרגע האחרון הוציאום והעבירום לחוף
 מבטחים. אכן, הדייגים השבידיים האלה היו היחידים בעולם, שעמדו
 במבחן אחריות אנושית אלמנטארית, במבחן הרגשת אחריות כלל-אנושית.
 כל היתר, כלומר האנושות כולה, הכזיבה, פנתה עורף למשוועים לעזרה.
 זו היא הטראגדיה היהודית באירופה בעירומה. השואה באותה צורה.

באותו קצב ובאותם ממדים שקיבלה, היא פרי שלושה גורמים יסודיים:

- (א) מזימתו של משטר־המרצחים הנאצי־גרמני להשתלטות עולמית;
- (ב) חולשת היהודים כעם מפוזר ומחוסר־מגן בתבל כולה;
- (ג) אדישותו של העולם הנאור לגורל היהודים ולהיאבקותם.

שואה
 MASSHAW

פרק ראשון

המרידה הנאצית בהיסטוריה

א. התהוותו של המיתוס הנאצי

המהפכה הנאצית, אשר נישאה בכוחות־איתנים, אסרה במרכבתה עם שלם בן שמונים מיליון, סחפה בזרמה עמים וארצות, והכניסה בעול שיעבודה 300 מיליון ומעלה מבני אומות אירופה, ואפס כפשע בינה ובין נצחונה הסופי והמוחלט על הגזע האנושי כולו — מה היה היסוד־הדוחף הפנימי שלה? קורותיה המפליאות של תנועה מהפכנית זו, עלייתה ונצחונותיה המדהימים, כשלוגותיה והתמוטטותה המחפירה מייחדים אותה כחזיון פינור־מינאלי בדברי ימי האנושות. הרי לפי המהות הפנימית ואף לפי כל סימני־ההיכר החיצוניים, היתה הנאציות נסיון־מרידה עז ונועז בהיסטוריה. כל אותם גחשול־יהרס העצומים, שהעלתה מנככי תהומות האפלה שבנפש האדם הגרמני ובנפש הקיבוצית הגרמנית, גויסו על־ידיה לשם מלחמת־בזק בהיסטוריה האנושית. כל מבשריה כולם הכריזו פה אחד, כי משאת־נפשה היא „קפיצת־בזק אחרנית אלפיים שנה“, ומחוללה וראש לחמיה, היטלר, עם השתדלו־לדרבן שוב ושוב את צבאותיו למאמץ־הסתערות אחרון ומכריע, היה מלהיב אותם בסיסמת־גירוי זו: „אנו גהפוך את קצרת־ההיסטוריה על פיה, בתנופת יד אחת נעצב מחדש את דמות האנושות ונקבע את מהלך ההיסטוריה לאלף שנים מראש“.

החלטיות זו שבשאיפה לשבירת־כלים גמורה בתולדות האדם והעזה זו שבהתמודדות לקעקע כל יסוד מוצק בהיסטוריה, ודאי שלא בדרך מקרה צצו ועלו. פלא ההתעוררות: שרצון־מרידה כזה קם והתפרץ בעצמה כזו בתוך האומה הגרמנית, ופלא הקליטה: שקריאת מרידה זו ריתקה וריתמה בחפזון כזה את ההמונים הגרמנים — שניהם כאחד מוכיחים, כי הנאציות באה להביע מאוויים טמירים ותשוקות עזות, שחילחלו במעמקי ישותה של

אומה זו. זה הלהט למרוד בהיסטוריה ולבעוט בה לא יכול לקום, אלא מתוך אכזבה קיצונית בהיסטוריה על כל גילוייה והישגיה. ואמנם באומה הגרמנית השתררה זה כבר הרגשת הקיפוח שקופחה על-ידי ההיסטוריה המודרנית. כאן אין צורך להתעמק ולעמוד על כל אותם הגורמים, המדיניים והכלכליים, התרבותיים והפסיכיים, שעוררו וחיזקו הרגשת-קיפוח זו. לפנינו עובדה מכרעת, כי העם הגרמני ראה את עצמו כעם-אדוניים, כעם אשר הטבע תנן אותו כל הסגולות לשליטה עליונה בגזע האנושי, אפס ההיסטוריה המסלפת והמעולת, גזלה מידו במעשי-העתועיה ובסטייתיה הנדוניות את כתר-השלטון העולמי. והרגשת-קיפוח גאוותנית זו פעמה עמוק בנפש הגרמנים, למן גדול הפילוסופים, שהשתעשע בחזון תקומתה והשתר ללותה של ה...חיה הבלונדינית הגרמנית" ועד לאחרון שביושבי שבת מש" תאות הבירה, אשר בין לגימה ללגימה היה מפזם לו את הפזמון: „דויטש-לאַנד, דויטשלאַנד איבער אַללאַס“. ואולי כאן, בהכרת-קיפוח זו יש לראות את היסוד-הדוחף להופעת הנאציות כתנועת-מרידה גרמנית-טיפוסית וגם את המפתח להבנת כמה תופעות גרמניות מובהקות בתי התרבות והרוח, שקדמו לנאציות והכשירו את הקרקע להופעתה. כלום אותה שיטה פילוסופית של פסימיות קיצונית, אשר מצאה את שיא ביטויה דוקא אצל גרמנים, החל בשופנהויאר וכלה בשפאנגלר, ואשר היתה כמעט לאסכולה גרמנית טהורה, כלום לא ינקה את סט-הארס שלה מהרגשת-הקיפוח הטבועה בהכרת הגרמנים ובתת-הכרתם? והרגשת-קיפוח זו ואכזבת-מרידות זו שהתגברו לאיך שיעור בלבות הגרמנים על-ידי כאב תבוסתם וחרפת-כשלונם במלחמת-העולם הראשונה, הן שהעלו את המיתוס של המרידה הנאצית, כי מיתוס זה כל עיקרו לא היה אלא גירוי היצר הפאטאליסטי באומה זו למישחק-יאוש אחרון: או הגזע העליון הגרמני יצליח סוף-סוף להשתלט שלטון מלא ונצחי על תבל כולה, או ישקע בתהום הנזויה והאבוד.

על קשר הגיוני זה שבין תורת האכזבה הגרמנית ובין רוח התוקפנות של הגרמנים כבר עמד אוסבלד שפאנגלר, מבשרה של „שקיעת המערב“. בדברי הפתיחה לספרו המפורסם, שנכתבו תוך מהלכה של מלחמת הגרמנים הראשונה להשתלטות עולמית, הוא מרמז על המטרה המאחדת את הפילוסופיה ואת המיליטריזם הגרמניים, „כי המלחמה עצמה היא אחד מאותם

מסואה
MASSUHAN

תנאים הכרחיים, שרק בהם אפשר להגדיר את כל קויה של השקפת-עולם חדשה זו".¹ ומתוך צניעות מרובה הוא מדגיש: „עלי רק להוסיף את המשאלה, שספר זה יתפוס מקום יאה בצד הישגיה הצבאיים של גרמניה".² ואף כי למעשה נלחם שפאנגלר בנאציזם, והאידיאולוג הנאצי הראשי,

משואה
MASSUAH

אלפרד רוזנברג גם יצא חוצץ נגד „חולשת הרצון השפאנגלרית".³ הרי הדי הפרוגנוזה הפסימיסטית שלו הידהדר בחזקה באידיאולוגיה הנאצית ונימוקיו ההרטניים היו לנימוקיה היא. כי מה מסקנת המסקנות שאליה הגיע שפאנגלר עם הוציאו את גורדינו על כל תרבות המערב? את תמצית לקחו על מעגלות-השקיעה בכל תקופות התרבויות הוא מגדיר עם חתימת ספרו לאמור: „היסטוריה של עולמנו היא גם בית-הדין שלו" והיא, ההיסטוריה, „תמיד הקריבה את האמת ואת הצדק למען הכוח ולמען הגזע, וחרצה משפט-מות על אנשים ועל עמים שלמים, שהאמת היתה בעיניהם חשובה ממעשים, והצדק חשוב מהכוח".⁴

ברעיון זה עצמו נאחז מחולל המרידה הנאצית, היטלר, והעלה אותו כמעט מלה במלה: „מכריע הכוח הצפון בעמים. לעיני האלוהים ולעיני העולם, תמיד, ביתנה למי שחזק יותר הזכות להשליט את רצונו. ההיסטוריה מוכיחה: מי שאין לו כוח, אין הזכות מועילה לו... הטבע כולו הוא מאבק כביר בין כוח ובין חולשה, ונצחון מתמיד של החזק על החלש".⁵ הקוריוזום של הקבלה זו אינו בזה, שהיטלר נתעטף באיצטלא של רעיון זה, כי הרי אם נבחן את הספר „מיין קאמף", אשר היה למיליונים גרמנים וגם לאנטישמיים לא-גרמניים למין אונגליון חדש, נמצא — ואכן הרבו לבחון ולמצוא — כי כל הרעיונות המקוריים, כביכול, שכתוכו לקוחים ממקורות אחרים. הקוריוזום הוא, שמארגן המרידה הנאצית ראה, עם אספו את חזיה-הרעל לתוך אשפתו, את כוח-ההריסה העצום שבהלכי-הרוח השפאנגלריים. ואמנם גם את שפאנגלר עצמו הביא הגיון הפסימיות שלו לידי כפירה מחלטת ככל הווייתו המוסרית של האדם. בספרו המאוחר יותר „האדם

Spengler : Der Untergang des Abendlandes, Bd. I, VII ¹

שם, עמ' 711.

Rosenberg : Der Mythos des 20 Jahrhunderts, 551 עמ' ²

Der Untergang des Abendlandes, Bd. II, 634 עמ' ³

Hitler : Sein Leben und seine Reden, 57 עמ' ⁴

והטכניקה, שנכתב ונתפרסם בתקופת המערבולת המדינית-סוציאלית בגרמניה שלאחרי וורסאיל, הרחיק לכת, והציג את האדם במלוא מערומיו, ¹⁴ "שואה האדם הנו חייט-טרף" ¹⁵ וכל האידיאלים האנושיים אינם אלא, הבעת ¹⁶ MASSORה דנות". ¹⁷ ורעיונות אלה, שצמחו מתוך מצבה של גרמניה באותה תקופה, היו שורש פורה ראש ולענה של אידיאולוגיה נאצית. בגרמניה המאוכזבת והקודחת במאבק-משנה, במאבק פנים ובמאבק חוץ, היו רעיונות אלה זרם מים אדיר על טחנות המהפכה הנאצית. "חייט-הטרף היא הצורה הגבוהה ביותר של חיי חופש" ¹⁸ הורה שפאנגלר ¹⁹ ו"עם מאורגן הוא בעצם חייט-טרף בעלת גשמה אחת וידיים רבות" ²⁰

תורת-יאוש קיצונית זו העבירה המונים, ובמיוחד את רובה של שכבת האינטליגנציה, אל הקצה השני — אל האמונה העיוורת באַסספרימנט הנאצי הנועז. כי הרי הפרוגנוזה השפאנגלרית היבילה עד לעברי פי תהום, אשר אין ממנו מפלט. והנאציות הבטיחה כליכך הרבה, הבטיחה בעצם — הכל. היא אמרה לתקן תיקון-טעות יסודי עלידי ניתוח מהפכני בהיסטוריה, להדביר במסע-כיבוש נמרץ ומאומץ אחד את האנושות כולה ולכוון את מהלך ההיסטוריה כאוות-נפשם של הגרמנים.

ב. שלטון היצרים תחת שלטון הרוח

היסוד-הדוחף למרידה הנאצית היתה איטוא השאיפה לתקן את העוול ההיסטורי עלידי תיסול גורמו העיקרי, מקור הקיפוח. בדקו מחוללי הנאציות בהיסטוריה ומצאו, כי כל אומה מן האומות שהטביעו את חותמן בתולדות המין האנושי היו לה מכשירי-שליטה וסגולות השתלטות מיוחדות לה. הרי גלוי וידוע, כי הטבע עצמו בחר באומה הגרמנית שתהא שולטת בהיסטוריה. ואם היא, האומה הגרמנית, נדחפה מהשורה הראשונה על במת ההיסטוריה, ועליה למלא רק תפקיד שני או שלישי במעלה, הרי ברור, כי כוחות אחרים, עוינים, אינסו את ההיסטוריה החדישה, סילפו וזייפו אותה, ומהו הדבר המציין את מהותה של ההיסטוריה הזו, המסולפת והמזויפת,

¹⁴ עמ' 14 Spengler: Mensch und Technik.

¹⁵ שם, שם.

¹⁶ שם, עמ' 17.

¹⁷ שם, עמ' 54.

מה מציין את כיוון התפתחותה ואת כל גפתוליה ותהפוכותיה? שלטון השכל וההגיון. שלטון של מספר מושגים מקובלים ומוסכמים על כוח ורוח על צדק ומשפט. על חירות ודיכוי, על מוסרי ואי־מוסרי. ודא עקא. הפתח למעשי הקיפוח: הגזע הגרמני קופח משום שהוא מייצג מטבע־ברייטו ולפי תכונתו ההיסטורית את הצד־שכנגד, את היצרים הטבעיים הבלתי־מרוסנים והבלתי־מסולפים, את תחושת־הדם, את הגבורה והגברות, את עליונות הכוח הפראי. והמסקנה מכאן ברורה: המסקנה היא, כי יש לשבור ולמגר את שלטון הרוח ולקומם על הריסותיו את שלטון האינסטינקטים הטבעיים־פראיים. את שלטון הבארבאריזות.

— „אמנם כן! בארבארים אנחנו!“ — הציג את עצמו ראש מנהיגיה של הנאציות — „אף רוצים אנו להיות כך. תואר כבוד הוא לנו. אנחנו באים לחדש את נעורי העולם“¹⁰; „עומדים אנו בסופו של דור ההגיון. הרוח שנטל גדולה לעצמו, נהפך למחלה לחיים“. „תייב אדם לרחוש אי־אמון לרוח ולמצפון ולתת אמון באינסטינקטים שלו“; „אני משחרר את האנשים מכבלי־הרוח, — מן העינויים, הנאלחים והמשפילים של חזיון־שוא, המכונה מצפון ומוסר —“. „הוא, נושא דברו של הכוח הפראי, כופר בכל זיקה אנושית להיסוסים־שבמצפון, לשיקול־דעת, לשיפוט צודק, לאמור לכל זה שנכלל במושג „אובייקטיביות“, קובע, כי „כל מי שרוצה לרכוש את ההמונים, עליו להכיר את המפחח הפותח את השער ללבותיהם, ולא אוב־ייקטיביות, היינו חולשה, היא מפתח זה, כי אם רצון וכוח“¹¹. הוא בו לכל רגש של הומניות: „בסופו של דבר מנצחת תמיד התשוקה להחזיק מעמד במלחמת־הקיום. בכוחה ימס, כשילג בחומה של שמש בחודש מרס, כל מה שמגדירים בשם, הומניות, שאינה אלא תערובת של איוולת, פחדנות, והתייהרות ביתרון־דעת מדומה. חוך מאבק נצחי גדלה האנושות, ובתקופת שלום נצחית תיספה“¹².

אכן, הנאציות דגלה במפורש ובפה מלא במוסר הגיונול: „כל דאליס — גבר“. והחידוש שבתופעה מרדנית זה, שהיא, הנאציות, הוסיפה ביסוס רעיוני

¹⁰ ה. ראושנינג: „שיחות עם היטלר“, עמ' 72.

¹¹ שם, עמ' 193/195.

¹² עמ' 371, Mein Kampf.

¹³ שם, עמ' 148.

ואף הצדקה פילוסופית רעיונית, כביכול, לחוק־הטבע והפראי של הגיוֹנֶגֶק
בהכרזתו, כי „כל דאֵלים הוא גם הצודק!“ והפרדופסלי ביותר שבתופעת
שאת כל הישגיו של השכל האנושי בשיא התפתחותו, ניצלו למלחמה מרדֶנֶה
זו ברוח, לדיכוי הרוח ולהקנעתו, גניוס האימה הגרמנית, על כל הישגיו
המרהיבים והצלחותיו המפוארות בכל שטחי הציביליזאציה, התרבות, המדע
והטכניקה נרתם למרידה בארבארית זו.

אמנם, גם כפירה זו ברוח והעדפת הכוח הפרוטאלי אינן פרי האֶסְנוֹלֶה
הנאצית בלבד. הורתן ולידתן בחיק הפילוסופיה הגרמנית. הרי היה זרם
בפילוסופיה הגרמנית, שראה במוסר הגיוֹנֶגֶל את תור מעלת „מוסר אדונים“,
ובאכזריות בארבארית — את הביטוי הנשגב לגבורה, ליופי ואף לצדק.
כבר טרחו וביקשו את שרשיה של השקפת־העולם הנאצית אצל ניטשה,
וכבר גם העלו את הצד השווה בכמה מפסוקיו של ניטשה ובסיסמאותיו של
היטלר ב„מיין קאמפף“. על־כ־פנים נעלה מעל כל ספק, כי כל אותן התכונות
הטבעיות, שניטשה מונה בחיה הבלונדית הגרמנית: „העזר שיקול־הדעת
והשכל הישר שבפעולותיה“, „זחיחות־הלב האיומה“, „התשוקה המעמיקה
לחרס“, „התשוקה לשלל“, „תאוות הנצחון והאכזריות“¹⁴ וכדומה — הם
סימניה המובהקים של הנאציות. בין נראה כיום את ניטשה כאחד ממעורריה
של המרידה הנאצית, בין נראה איתו רק כאחד ממבשריו הראשונים של
המשבר המוסרי המתקרב, הרי ודאי שהוא הביא לידי ביטוי חריף ומלא מאוּיֵר
נפש חבוּיים של האומה הגרמנית. והנה אותן שאיפות פראיות, שניטשה הביע
הגדיר בהברקות פילוסופיות פרדופסליות־משעשעות, נמצאו להן מיליונים
ועשרות מיליונים מבני האומה הגרמנית שעמדו לקבען לחוק עולם באש
ובחרב, במסע אכזריות, שכמוהו לא ראתה ההיסטוריה.

במידה שהנאציות קבעה לה מראש את תכלית הסתערותה על כל
זרמי הרוח והמוסר בהיסטוריה, ייחדה לה ייחוד ברור גם את נושא ההסתי
ערות: כיוונה את כל כובד מלחמתה כלפי אותו יסוד בהיסטוריה שהמציא
את שלטון הרוח, שהפיח כוח ברוח, וריסן את הכוח הפראי בשם הרוח —
כלפי היהדות.

„כלום אין היהודי רודה בעולם השכל (הרֶאָצִי)“¹⁵ — התריס מנהיג

¹⁴ עמ' 300 Nietzsche: Jenseits von Gut und Böse.

¹⁵ שיחות עם היטלר, עמ' 204.

הנאציות. ואחד מתעמלני האנטישמיות הגזענית, שטאָפּל, פירט בבהירות יתירה, כיצד היהודים המציאו את התחבולה להשתלט על העולם: „הרומאים היו רודים בשאר העמים על־ידי הליגיונים שלהם. האנגלים רודים בעזראה העמים באמצעים כלכליים. היהודים השתלטו על העמים האחרים במוסר שלהם. היהודים היו ומוסיפים להיות, עם החוקי, לשם הגדרת מונח החוק, שאלו היהודים מאת עמי אירופה המערבית את המלים, רוח' וצדק'. הם קוראים למוסר שלהם בשם, צדק' ולמוסריות שלהם בשם, רוחניות'." והחוקר הנאצי הוציא מזה את המסקנה: „השליטים הרומאים והאנגלים מסתפקים בהכרה ובשעבוד חיצוניים, ואולם היהודי שואף להכרה ולשעבוד בשטח הרוחני, ולכן אפשר לסבול פחות מכל את ההשתלטות היהודית." משעמדה הנאציות על ההנחה, כי מקור הקיפוח הגרמני הוא שלטון הרוח היהודית בהיסטוריה, נתעוררה למרוד גם בשלטון הרוח, גם בנושא הנצחי — היהודי.

ג. נסיגה של אלפיים שנה — אל האלילות

כל מבססיה של המהפכה הנאצית ערכו מערכה על פרק זמן „אלפיים שנה", כלומר, על הזמן שלמן הופעת הנצרות ועד הנה. ונימוקם, כי הנצרות אינה בעיקרה אלא תחבולה יהודית, אמצעי־הסוואה יהודי. בנצרות היטו היהודים את האנושות מן הדרך הישרה של התפתחות בריאה וטבעית, ולפיכך לא ייושרו הדוריה של ההיסטוריה אלא על־ידי נסיגת־בזק עד לנקודת־המוצא שמלפני הנצרות, עד — לאלילות. הפילוסופוס הנאצי הראשי וראש הלוחמים בנצרות, אַלפרד רוננברג, הכריז במפורש, בספר היסוד של האידיאולוגיה הנאצית, „המיתוס של מאה העשרים", על שלילת האמונה הנוצרית ועל השיבה אל מיתוס הדם והגבורה של הגזע הגרמני מלפני אלפיים שנה.

גם כאן, במערכת הגלויה נגד הנצרות, קמה הנאציות להגשים, כדברי רוננברג, את „החלום הגרמני העתיק", אותו חלום, שריחף בשמי־הרום של הפילוסופיה הגרמנית, על הבעיטה המרדנית במוסר הנוצרי־יהודי. וגם כאן עמדה הנאציות במלוא עקביותה, נטשה כל נתיב של פשרה, שללה את תצא־

האמצעים וחתרה מתוך להט־ההרס שלה, לקראת המהפכה השלמה והמוחלטת, תגלית זו על „הנצרות כהמצאת־נבם יהודית” נגד איתני־עולם, שי **מסואה** **MASSUAH** גם אבן־יסוד בהשקפתו האנטי־נוצרית של ניטשה, וכה דבריו: „כל מה שנעשה עלי אדמות נגד, האצילים, החזקים, האדונים, הבעלי השלטון, כאין וכאפס הוא לעומת מה שעשו היהודים נגדם: „היהודים, אותו עסי־כוחנים שידע, בסופו של דבר, לגמול לאויביו ולמשעבדיו רק בזה, שחולל הפיכה יסודית בכל ערכיהם, להתנקם בהם, איפוא, באורח רוחני בלבד.”¹⁸ תכלית הנקמה היהודית היא, איפוא, לפי ניטשה, השלטת „מוסר־העבדים”, מוסר הצדק והמצפון, החסד והרחמים, במקום „מוסר האדונים”, הוא חוק הכוח והאלימות, התקיפות והאכזריות.

ועלידי מי ביצעו היהודים את מעשה נקמתם? עלידי מי הפכו את כל מושגי המוסר? עלידי הנוצרי! כך מסביר ניטשה, וטוען: „האם לא הגשים עם ישראל דוקא באמצעותו של אותו, גואל, שהיה לכאורה אויבו ומפרקו של ישראל, את תכליתה האחרונה של שאיפת־נקמה נאצלת? האין זה אחד ממעשי־הלהטים הטמירים של מדינות־נבם אמיתית רבת־היקף, של נקמה מרחיקה ראות, חודרת ונוקבת, איטית ושוקלת מראש, — שלעיני כל העולם נאלץ ישראל להתכחש, כל־אויבו בנפש, לאותו האיש, שהיה בעצם כלי נקמתו, ואף להזקיעו על צלב, כדי שכל העולם — כלומר כל מתנגדיו של עם ישראל — יגרר אחרי אותו פתיון שנזרק לו?”¹⁹ ברם, ניטשה זה, שבו לכל רגש של חולשה, התפייסות והשלמה עם הגורל, אסף את ידיו אין־אונים מאפס־תקוה, בקבעו: „עם הופעת היהודים פורץ בשטח המוסר מרד העבדים, אותו מרד הנמשך זה אלפיים שנה, והנעלם מעינינו רק משום שנסתיים בהצלחה.”²⁰

ולעומתה, ולעומת כל מעצבי דמויות הגבורה בספרות הגרמנית, ענתה הנאציות, מפי רוזנברג: „העובדה שחוקרינו מסתפקים בהצגת הדמויות, בלי היות ביכלתם לעצב בעצמם דבר חדש, מראה, כי נשבר בחוכנו רצון היצירה, ואולם אין שום דבר נותן להם את הזכות לעשות את העדר הפו־ריות שלהם לגורל הכלל כולו. הרי אין לפקפק בעצמתו של המיתוס החדש

¹⁸ עמ' 291, Jenseits von Gut und Böse.

¹⁹ שם, ע"ע 293-294.

²⁰ שם, עמ' 292.

ובכוח-היוצר הטמון בו, החותרים היום להגיע לירי תבעה".²¹ והמיתוס החדש מוצג על-ידי רוזנברג בצורה חד-משמעית: "כיום מתעוררת אמונת חדשה: מיתוס הדם, אמונה המוצאת את ביטוייה בהכרה הברורה, שיש לה שוואה MASSARית הצפוני הוא אותו רז מופלא, אשר הסיר את תקפט של הסאקראמנטים הקודמים וירש את מקומם".²²

דברים ברורים ומוחלטים. מיתוס הדם במקום הדת הנוצרית, קדושת "הדם הארי" במקום יסוד קדושתה של האמונה הנוצרית. והאידיאלוג הראשי של הנאציות היה עקיב עד גמירא. הוא קרא להסיר ולהשליך את הצלב, והעמיד במקום סמל האמונה הנוצרית את סמל הגבורה, את סמל הדם והמלחמה: "הצלבים המכוערים של תקופת הבארוק והרוקוקו, שהציגו לראווה בכל פינת רחוב אבריאדם מעוים ומעוקמים, מפנים בהדרגה את מקומם למצבות-זכרון של חללי המלחמה".²³

אמנם מבשרה של תורת הגזענות הנאצית, שקדם לא. רוזנברג, הוא — הוסטון סטיוארט צ'מברליין, טרח ומצא בכל-זאת מוצא של פשרה בין תורת האנטישמיות ובין תורת הנצרות, עם הפכו את יוצר הנצרות ל — ארי! הוא, צ'מברליין, הביע את ההנחה, כי אם אמנם האיש מנצרת היה לפי דתו וחינוכו יהודי, הרי לפי המוצא הגזעי שלו היה ארי, וכך קבע: "האפשרות שישו לא היה כלל יהודי ושלא נמצאה בעורקיו אף טיפה אחת של דם יהודי אמיתי, גדולה במידה כזאת, שהיא כמעט ודאות גמורה".²⁴ בתחבולת-הבל זו ניסו אחר-כך להיאחזו גם כמה מן הנוצרים, שהסתגלו למשטר-הכפירה הנאצי. בגרמניה הנאצית הופצה תמונת יוצר הנצרות ב"פרופיל ארי מובהק", ולכך באה ההנמקה: "הטיפוס היהודי מביע פתות או יותר אותה רוח טמאה שפועלת בדם היהודי". "בלי ספק בתרה הרוח הנעלה ביותר גם בדמות הטובה ביותר, היא דמות ארי שהורגזוע".²⁵ ואולם מנהיג הנאציות בעצמו לעג, לפי עדותו של ראושנינג,

²¹ עמ' 700 Rosenberg : Mythus,

²² שם, עמ' 114.

²³ שם, עמ' 701.

²⁴ עמ' 256 Chamberlain : Die Grundlagen des neunzehnten Jahrhunderts,

²⁵ עמ' 9-10 Walsung : War Jesus ein Jude ?

לאמצאה זו: „אין אתם יכולים לעשות את ישו לארי, הרי זו שטות“²⁶ והעיקר, מה תועלת תצמח מזה? „שוב אותו הדבר, ואין בזה ישועה לנר“

השואה
MASSUAH

כנסיה גרמנית. נצרות גרמנית — רק פרפורי-עווית הם. אפשר להיללות רק נוצרי או רק גרמני. וגרמני, גרמניות פירושו — אלילות, חזרה לאלילות. והוא, המנהיג, קבע, כי אצל האיכרים הגרמנים „אצורה האלילות האמיתית מתחת לקליפה הנוצרית“²⁷.

המטרה שאליה חתרה הנאציות היתה איפוא להסב את גלגל ההיסטוריה אחורנית עד לאלילות. תוך נסיגת-בזק זו על האנושות להשליך אחרי גווה גם את כל אידיאות הקידמה, הדוגלות אף הן בשם שלטון הרוח והמוסר. רוזנברג, נושא דברה של האלילות המודרנית, נימק את התנגדותו המוחלטת לכל האידיאות המוסריות בזה, שבדומה לכל הדתות והאמונות השליטות, מקור התהוותן ויניקתן ביהדות, וכל השקפות-העולם החדשות „הנקראות כיום. אנושות, חופש, ליברליזם, מעמד“ — אף הן כמהותן יהדות“²⁸.

הנה כי כן שאפה הנאציות לערטל את האנושות מכל כסות של אידיאה מוסרית ודתית, להסיר ממערומי-האדם את עלה-התאנה האחרון של דגש הבושה מאחרים ומעצמו. הנאציות קראה דרור לכל אותם יצרים אפלים שבנפש היחיד ולכל אותם אינסטינקטים קיבוציים-עודיים שבנפש הציבורית, אשר תוך כל מהלך ההיסטוריה המודרנית נפתלה עמם האנושות והתאמצה לדפאם ולרסנם בשם אידיאות נעלות. המהפכה הנאצית, שהיתה תנועת-הגשמה, אמנם הגשימה השקפותיה אלה, ובכל תחומי השתלטותה השליטה חוק-לא-חוק, תוק שלטון האלימות. בואת עלה בידה ללבנות ולגרות יותר ויותר את היצרים השפלים, את יצרי הרצח וההרס. החיה שבאדם, אשר אלפיים שנה ראתה את עצמה בלומה וכלואה, נקראה עתה להסיר מעליה כל מתג ורסן, והיא התפרצה בראש וראשונה למעשי-נקם באלה שבהם ראתה את ראשי מרסניה ומדכאיה.

²⁶ שיחות עם היטלר, עמ' 47.

²⁷ שם, עמ' 51.

²⁸ עמ' 127, Mythus.

היהדות וכוח־השפעה בעיני הנאציות

א. מה חלקו של היהודי בהיסטוריה?

אומה גרמנית זו עצמה, שהשתערה בחמת־פנתים אכזרית על היהודים, לכלותם ולהשמידם, היתה יודעת להעריך, מאין כמוה, את עצמת השפעתה של היהדות בתהליך התפתחותה של התרבות האנושית. גם כמה ממבססי האנטישמיות המדעית, מקדימי הנאציות, אשר הטילו את ארסה של שנאת ישראל בתבל ומלואה, הודו בגלוי בתכונותיה החיוביות של היהדות כורם רוחני מכריע בתולדות האדם. שורה של חוקרים גרמניים מפורסמים שבדקו, כל אחד מנקודת־מבטו, מנקודת־מבט פילוסופית, מנקודת־מבט סוציולוגית או כלכלית, את תעלומי דרכיה של ההיסטוריה, קבעו, כי היהודי הוא שהכניס את הלהט המוסרי לתוך דברי ימי האדם.

צ'מברלין, מאבות השיטה הגזענית, שקרא כל ימיו למלחמת "הרוח הארית" ביהדות, לא נרתע מלקבוע:

"תולדות היהודים, מושגים יהודיים, מחשבה יהודית ושירה יהודית, נהיו לחלק־ריסוד בחיינו הנפשיים; — ירשנו מהם הרגשות נעלות מאוד; נהיינו לתלמידי נביאים שהטיפו תורת מוסר חריפה וטהורה. — הכרנו אמונה בכוח אלוהי געלה, אמונה כה חיה ומשפיעה על החיים, שעיצבה מחדש ביד חזקה גם את נשמתנו אנו ונתנה לה כיוון חדש. — ישעיהו, ירמיהו ומשוררי התהלים נהיו, ומוסיפים להיות גם כיום, לכוחות רבי השפעה בחיינו הרוחניים —" ¹

וניטשה עצמה, עם כל לעגו ושאט־נפשו ל"מוסר העבדים" של היהדות, הבלית את מהותה המוסרית־חיובית של זו:

„מה נתנו היהודים לאירופה?“ — שואל גיטשה, ומשיב: „דברים רבים, רעים וטובים, נתנו, וביחוד דבר אחד, שהוא גם מהטוב ביותר וגם מהרע ביותר: הם נתנו את התנופה המוסרית הכבירה, את מורא ההתקוותה של תביעות ללא קץ ואחרית, את כל הרומנטיקה והשגב של מוסריות, הווה אומר — את החלק המושך, המלבב והמוכחר ביותר של החיים על ריבוי הגוונים והפיתויים, אשר בדמדומי זריחתם או שקיעתם מתלהטים שמיה של תרבותנו האירופית. אנו, האמנים שבמשקפים והפילוסופים, מודים ליהודים על כך.“²

וזמבארט, מראשי הכלכלנים הגרמנים, שהרכושנות היא לדעתו יצירה יהודית טיפוסית וגם דת היהודים מבוססת על „העקרון המסחרי“, הודה אף הוא במפורש:

„העם היהודי הכניס על־ידי גביאיו את הנעימה המוסרית הגדולה למקהלת האנושות, ומוסיף ומכניס אותה אליה עד היום על־ידי טובי בניו. הרי הפתח הטראגי הגדול השואף לתיקונו של עולמנו, מקורה, סוף־סוף, ביהודה, וממנה עבר גם אל הנצרות. תפקידו של ישראל היה תמיד ומוסיף להיות גם עתה — להציב דוגמה ומופת־שכנגד לעומת רוחה של יוק.“³

אצל כמה מהוגי־הדעות האנטישמיים שמלפני המהפכה הנאצית, קשה לפעמים להבחין, מה קדם למה: אם השנאה ליהודים, היא שהעבירה אותם לבסוף על דעתם ועל הכרתם המוסרית, או נהפוך הדבר, רגש הבוז הגלוי והנסתר למוסריות, הוא שעורר בהם את השנאה ליהודים. לא כן הנאציות, מחולליה ומבצעייה של המרידה הנאצית קיבלו את האידיאולוגיה האנטי־שמית מן המוכן, הנאציות, כתנועת־הגשמה, כיוונה את מהלכה לפי ציוני־הדרך של „המדע האנטישמי“, מורי תהלכה האנטישמית הגרמנית נמנו וגמרו, כי היהדות מיועדת על פי עצם ישותה, לשמש נושא תמידי של התביעה המוסרית בהיסטוריה. פירוש הדבר, שמוסריות ויהדות ענין אחד הן, והנאציות, שהיא תנועת מרידה בהיסטוריה ובמושגי־המוסר שלה, יצאה מראשיתה להסתערות־חרונים על היהדות ועל היהודים.

וכאן גם סוד התהוותו של המיתוס האנטישמי ומעמדו המרכזי

² ע"ע Jenseits von Gut und Böse, 206—207

³ ע"ע Sombart: Die Zukunft der Juden, 57

בתנועה הנאצית. מתוך עיון בספרי-היסוד של האידיאולוגיה הנאצית אתה בא לידי הכרה, כי כל השקפותיה המדיניות, הלאומיות והסוציאליזם של קשואה MASSAR השואה הנאציות היו כעין קומות נוספות לבנין האידיאולוגי שאבן-השתייה של היתה הדוקטרינה האנטישמית. קורותיה של התנועה הנאצית מראשית התגבשותה, מאשרים אישור מלא את הדבר, כי הדוקטרינה האנטישמית קדמה בה לכל התכנית המקורית הראשונה של המפלגה הנאצית מ-24 בפברואר שנת 1920, מקדישה לא פחות משמונה סעיפים למלחמה ביהודים, העיקרי והמכריע ביותר בסעיפים אלה הוא סעיף ד', וזה תכנו:

„אזרח המדינה יכול להיות רק מי שהוא בן אותו עם (Volks-„ genosse) בן אותו עם יכול להיות רק מי שדם גרמני נוזל בעורקיו, ללא התחשבות בדתו. שום יהודי אינו יכול אפוא להיחשב כבן העם הגרמני.“⁴ מחברה של תכנית זו, גוטפריד פאדאָר, הצהיר בהבלטה מלאה ובלשון ברורה: „האנטישמיות היא במידה ידועה היסוד הרגשי של תנועתנו. כל חבר המפלגה הנציונל-סוציאליסטית הוא אנטישמי.“⁵ כל מי שרצה להצטרף למפלגה הנאצית חייב היה לחתום על הצהרה מיוחדת, אשר הפיסקה האחרונה שלה היתה: „אני ממוצא גרמני ארי, ונקי מכל תערובת גזעית יהודית“ — ולפי עדותם של הנאצים היתה נודעת חשיבות מכרעת להצהרה זו.⁶

בהוראות הרשמיות לחינוך האנטישמי בבתי-הספר הגרמניים נקבע: „הבעייה הגזעית והיהודית היא בעיית-היסוד של ההשקפה הנאציונל-סוציאליסטית. פתרונה של בעיה זו יבטיח לנצח-נצחים את קיומו של הנאציונל-סוציאליזם, וממילא גם את קיומו של עמנו. בחשיבותה הכבירה של הבעיה הגזעית מכיר כיום העם הגרמני כולו, כדי להגיע להכרה זו נגזר על עמנו לעבור דרך סבל ארוכה. כדי שגם הדור הבא לא יצטרך לעבור דרך-סבל זו, רוצים אנו, המחנכים הגרמניים, להחדיר ללב הנער שלנו, למן שנות חייו הראשונות, את ידיעת היהודי.“⁷

שנאת-שואל ליהודים היא אפוא הכלל הגדול בתורת הנאציות,

⁴ עמ' 5, Nationalsozialistische Bibliothek, Heft 45.

⁵ עמ' 20, Feder: Das Programm der NSDAP.

⁶ עמ' 232, Esser: Die Jüdische Weltpest.

⁷ עמ' 5, Der Stürmer: Die Judenfrage im Unterricht.

הרכבו של ה„באצילוס יודאאיקוס“, מהו? כיצד ממיינים את החידקים לסוגיהם, כיצד קובעים את טיבם ונטיותיהם? היטלר התקיף את הנצרות משום שנדבקו בה מושגים אלה של היהדות: „האמונה המשיחית, תורת המוסר, רגש המצפון ומושג החטא“¹⁰, וכדאי להגדיר בזה את המושגים הללו, שמחולל הנאציות ראה בהם מקור כל רע ולהציג לעומתם את המושגים החדשים, שהנאציות הגשימה אותם.

את ה„חידק היהודי“ המסוכן ביותר ראה מנהיג הנאציות בענין המצי פון, בתחושה האנושית היסודית, שהיא אבן-הבוחן לכל מושגי הטוב והרע ובה כל מותר האדם מן הבהמה. והנה עמד שר הנאצים להכחיש את כל קיומו של הרטט המצפוני: „מצפון זה אינו אלא המצאה יהודית! הוא שהטיל מום באדם“¹¹ ובאין מצפון — אין חטא. וכה הורה המנהיג: „המושג פשע הוא פרי עולם אשר מאחורינו... כל פשע במובנו הישן, נעלה לאין-ערוך מן הקפאון הבורגני“¹².

ולא דברים שבסיסמה בלבד נאמרו בזה. המשטר הנאצי התבסס כולו על „עקרון המנהיגות“, על הירארכיה מטועפת של „פיהררים“, שתפסו בידיהם את כל שלבי השלטון מן העליון ועד התחתון. האמונה במנהיג הראשי ובדרך שלטונו הייבנה צייתנות עיוורת ללא תנאי, ללא היסוסים וללא רטט של מוסר־טליות. עקרון־משמעת זה דרש המתת המצפון האנושי, השתקת כל רגש אחריות בלב האדם, הן של האדם המאמין כלפי אלוהים, והן של החפשי בדעותיו כלפי הכרתו המוסרית, כלפי מצפונו. המדינה הנאצית שללה כל מושג של בחירה חפשית, של הכרת אחריות, של שיקול המצפון. „כל מה שמתהווה בתקופה זו במדינה כפוף לעקרון המנהיגות — הצהיר מיניסטר־המשפטים הנאצי פראנק, — המנהיג עומד לחלוטין למעלה מכל נושאי־האחריות הכפופים לו. למעשה אין בהיסטוריה כולה אדם שהכרת האחריות שלו גדולה מזו של המנהיג, אדם אחראי מהמנהיג; אולם החל־טתו — כמוה כצו הגורל, ולכן אין להרהר אחריה“¹³. עקרון זה של צייתנות מוחלטת למנהיג עצמו, ולכל מי שמופיע „בשם המנהיג“ נתגשם במלואו.

¹⁰ שיחות עם היטלר, עמ' 204.

¹¹ שם, עמ' 193.

¹² שם, עמ' 194.

ואמנם, קורות ההפוכותיה של המהפכה הנאצית וביחוד שיטות המלחמה ביהודים, הוכיחו, עד כמה הצליחה הנאציות להשתיק בעם הגרמני את כל מיתרי המצפון האנושי הפרימיטיביים ביותר.

משואה
MASSUAH

ועוד „חידק יהודי“ מסוכן גילתה הנאציות — תורת המשפט והמוסור מומחה נאצי גדול למשפטים, האלמוט ניקוליי, גילה, כי כל מושגי היסוד של חוק ומשפט, הנובעים מהקודקס הרומאי, שנתקבלו בעולם הנאור, יסודם ברוח היהודי, שהשתלט על ה„אימפריה המסחרית העולמית המיוהדת“. „יש לסלק כל מה שהוכנס אלינו ככנס זר במשך אלפיים שנות התפתחות החוק ונתקבל בשם „החוק הרומאי“,¹⁴ ומאחר שכל תורת המשפט הרומאית היא יצירה יהודית, הרי ברור, כי היהדות הטביעה את חותמה על כל מושגי המשפט בגרמניה. ועל זאת עומד רצווח המומחה הנאצי: „היהדות השתלטה בכוונה תחילה, על מערכת חיינו הרוחניים, והרעיונות היהודיים רכשו להם השפעה גם על תורת המשפט שלנו, על תחיקתנו ועל השיפוט כולו“¹⁵. והתוצאה היא, כי „ההתפוררות הגזעית בתוך העם הגרמני והשפעת היהדות, גרמו לסילופם ולביטולם של כמה מינהגים משפטיים גרמניים עתיקים“, ולא עוד אלא ש„נטלו מאתנו גם את עצם הבנת ענין המשפט“¹⁶. והנה הקימה הנאציות סדר משפט העומד כולו על סילוף זדוני של כל הרגשת הצדק האנושי. מחוללי המהפכה הנאצית קבעו מיד עם עלייתם לשלטון את עקרונות הצדק שלהם, והיטלר הצהיר ברורות בפני הפגנת הנצחון המדינית של אנשי הס. ס. והס. א. בברלין: „החוק אינו מחוץ לנו, כי אם בתוכנו; הדבר תלוי רק בשיעור כוחנו בלבד, כי רק הכוח היה רשאי לתבוע בכל עת ובכל זמן את זכות החיים, החולשה לא קיבלה מעולם את הזכות לחיות... הגענו לשלטון בגרמניה, ועתה יש לרכוש את תמיכתו של העם הגרמני ולהכניס את העם הזה במסגרת של שלטון זה“¹⁷.

ביתר בהירות קיבלה תורת המשפט הנאצית את הגדרתה בוועידת הנייריסטים הגרמניים באוקטובר, שנת 1933, בעיר לייפציג. המיניסטר הנאצי לעניינים, פריק, השמיע בשם היטלר את העקרון החדש בפסקה אתת:

¹⁴ עמ' Nicolai : Die Rassengesetzliche Rechtslehre, 6

¹⁵ שם, עמ' 8.

¹⁶ שם, עמ' 9.

¹⁷ Völkischer Beobachter, 8.4.1933.

„חוק הוא מה שמביא תועלת לעם הגרמני, ועוול — מה שמביא לו נזק“¹⁸

ואמנם השתלשלותן של המלחמות הנאציות לכל מהלכן וצורותיהן

שואה
MASSA

ושיטות „הסדר החדש“ שמשטר הכיבוש הנאצי השליט בארצות-אירופה שונתעבדו לו, הפגינו את מלוא משמעותו של עקרון חוקי זה. לא רק השלטונות הנאציים רצחו, שדדו והרסו בשם החוק שלהם ולמען תועלתם, אלא גם כל חייל גרמני, כל פקיד נאצי, ואפילו כל אזרח גרמני, היו רשאים לרמוס ברגל גאווה כל חוק ומשפט, לפי ראות-עיניהם הם ובהתאם לכלל הזה: „מה שטוב לגרמנים, ואף לגרמני הפרט, טוב הוא ומה שרע להם רע“. ואותו חידק יהודי המכונה „אמונה משיחית“, אשר היטלר התריס כנגדו, כמה תופעות מסוכנות הביא עמו. הוגי הנאציות תהו הרבה על מהותה של משיחיות זו. הרי המשיחיות פירושה: אמונה מוחלטת, כי כל תופעות הרע והזדון בעולם חולפות-עוברות, והרשעה כולה בהכרח שתכלה מן הארץ; כי האנושות חותרת לתחנה של „והיה באחרית הימים“, לעולם של שלום ושלווה, של אחווה ושיוון, והם, משליטי הרשעות בעולם, הרי דגלו בשם חוק הגיונגל, בשם חוק הטבע האכזרי והפאטאליסטי, ומכאן צעד אחד לתגלית נוספת וקובעת-גורל של החוקרים הנאציים, כי גם „הנאצילוס הסוציאלי“ הוא יצור יהודי מובהק ומקורו במשיחיות היהודית, כל שאיפת הצדק שבסוציאליזם, המניחה את אפשרות התגשמותם של שיוון ואחווה בעולם, גובעת, לפי ראות עיני הנאצים, ממקור היהדות.

ג. מקור השאיפות הסוציאליות — ביהדות

הנאציות ביססה את מלחמתה בסוציאליזם על זה — שהשקפת-העולם הסוציאליסטית היא יצור יהודי מובהק, יצור הספוג כולו רוח היהדות, ובבוא הפילוסוף הנאצי הראשי, רוזנברג, לנגח את היהודיט, הוא כורך ביחד את „התנ"ך, התלמוד וקרל מארכס“, שכולם „משקפים במידה שווה את הערצת החומר“¹⁹. ובהתקיפו את הסוציאליזם הוא טוען, כי כל השאיפה הסוציאליסטית, אינה אלא שאיפה יהודית, כי „מטרתה של היהדות היא ליצור גן-עדן עלי אדמות“, וכי הנה „גן-עדן לשוטים, שנעשה נושא של שאיפה

Stein: Adolf Hitler, Schüler der Weisen von Zion, 64 עמ' ¹⁸

Mythus, 128 עמ' ¹⁹

ד. מה נתנו היהודים לגרמניה?

ועוד הופעה פאראדוקסאלית אחת: אין בעולם המודרני עוד אומה שהיהודים שירתו אותה בהתמסרות כדרך ששרתו את האומה הגרמנית. זאת אין בעולם המודרני עוד אומה עוינת את היהודים בלהט שטני, כאותה אומה גרמנית.

האנס בליהר, אחד מסוללי דרכה של האנטישמיות כהשקפת-עולם, אשר שלושים-עשרה שנה לפני תחילת-נירנברג הנאצית, הרעיש את גרמניה בספרו: "Secessio Judaica" (הכדלת היהודים), שם בפיו של יהודי אימרה זו: „הרי אנו היהודים השתתפנו אצלכם בגרמניה בכל תנועה רוחנית. מה היה סופם של אנשי הכשרון שלכם, לולא ספנונו אנו, היהודים, עליהם, מפני חוסר הגמישות שלכם! האם לא אנו הצבענו ראשונה על שופנהויאר (האנטי-טישמי) שלכם, ואף על ניטשה? האם אינכם מנדים ומוציאים תמיד מתור ככם את האנשים מתונני הכשרון והגאוניות? כיצד היו מתפתחים בלעדיו חייכם הרוחניים?"²³

ואין בזה משום הגזמה כלשהי. מרוכים היו אנשי-השם ממוצא יהודי שהתמסרו לכבודה ולתפארתה של גרמניה עד לידי שיכחה עצמית, ולעתים קרובות גם עד לידי התכחשות עצמית. ומה עונה להם בליהר, לאותם היהודים, שהתאהבו ממש בגרמניה והתמזגו עם הגרמניות? „היהודים ניסו להספת לגופה החי של גרמניה, באופן שלא יופר עוד מקום ההצטלקות. הם אהבים את הגזע הגרמני אהבה אומללה. ייתכן שפה ושם קיימת אהבה הדדית כנה של גרמני ויהודי: אופטיקה זו של היחיד, רבת אשליה היא“²⁴. ובליהר גלוי-לב עד לידי ציניות, כי כך הוא קובע במפורש: „תהליך הפרדת היהודים החל עוד לפני מאות בשנים. אבל הזמן לא היה אז כשר לכך, היהודים טרם מלאו את תפקידם, ועל-כן שותק הענין“, והמסקנה עולה כאן מאליה: עתה כבר עשה היהודי את תפקידו למען גרמניה, עתה ילך לו, היהודי.

ודאי, כי כמה וכמה סיבות וגורמים, שמקורם גם בתכונות הלאומיות האופייניות של הגרמנים ושל היהודים וגם בתנאים הגיאוגראפיים-דימוגרא-

²³ עמ' 64 Blüher: Secessio Judaica,

²⁴ שם, עמ' 21.

פיים והכלכליים-סוציאליים של גרמניה קבעו את השתלשלות-המגע בין שני הצדדים, עוררו את כוח-המשיכה, וגם את כוח-הדחיפה ההדדי. העובדה שלמספר כה ניכר של אנשים ממוצא יהודי ניתן לרכוש עמדות נכבדות למדי בכל שטחי החיים הגרמניים מוכיחה אתה משתים: או העמדות הללו היו עזובות או לא התקיימו כל-עיקר, והיהודים הם שכוננו אותן כמו ידיהם. הכשרונות היהודיים מצאו בתוך האומה הגרמנית כר נרחב כזה להתגלות, לשגשוג ולכיבושים, — משום שהגרמנים זקוקים היו ליסוד-התסיסה היהודי. ברם, הישגיהם והצלחותיהם של היהודים במאמציהם למען גרמניה הם הם שעוררו את רגש הקנאה ביהודים. והנאציות שהצטיינה בכלל בהל-הבת כל האינסטינקטים הקיבוציים השפלים, נאחזה בהסתתה האנטישמית בגירוי מתמיד ושיטתי של רגש הקנאה הפרימיטיבי ביותר. שיטת השיסוי האנטישמית המכונה "Judeo-Zentrismus", המשתדלת להראות, כי בכל זמן ובכל מקום עומד היהודי במרכזו המאורעות ככוח המכריע, הגיעה אצל הנאצים לשיא השכלול, דרך השיכנוע של שיטת-שיסוי זו קלה ביותר, מציגים את האישים הדגולים בשטחים מסויימים של החיים התרבותיים והכלכליים כיהודים, והמטרה כבר הושגה — כבר הוצתה השנאה ליהודים הללו וליהדות כולה. המסיתים הנאציים לא העלימו ולא הקטינו את ערך כשרונות היהודים והצלחותיהם, אלא, להיפך, הבליטו בהגומה את תפקידי היהודים, את מעשיהם ומפעליהם רבי הערך, כדי ללבות את אש הקנאה והשנאה.

התפרצות היהדות לתוך הפילוסופיה" — בכותרת זו הוציא מומחה נאצי, האנס גרונסקי, ספר, שנקודת-האשמה העיקרית שבו מנוסחת בדברים אלו: „לא רק מבהינה מספרית חדרו היהודים לתוך שטח הפילוסופיה הגרמנית במידה מפליאה שלא תשוער — הרי לא תבקשו ממני שאעמוד ואפרט לפניכם כאן יותר ממאתיים שמות, — לא! הם גם השתלטו לחלוטין על כל הנושאים הפילוסופיים הקיימים, ותפסו עמדות-מפתח בכל אחד מן הכיוונים הפילוסופיים ובכל שטח חלקי של המחקר הפילוסופי“²⁵. ואותו מומחה נאצי לפילוסופיה מובטח היה, כי גם בלב אחד מקוראיו לא תתעורר

²⁵ עמ' 36-35. Grunsky: Der Einbruch des Judentums in die Philosophie.

השאלה ההגיונית הפשוטה: אם כן, הרי נמצא, כי אלמלא מאתיים יהודים אלה, לא באה ולא נתגבשה במציאות אותה תופעה המכונה בתבל כולה בשם „פילוסופיה גרמנית חדשה“? בלב הנאצים אין מקום לשאלה כזו, כי הרי **קשוואה** **MASSUAH** מוכן הוא הנאצי ליותר על כל הרכוש שהיהודים הכניסו לתוך הפילוסופיה הגרמנית. וכה הוא מכריז: „אם בעבר הופיע פילו לצדו של אפלטון, מימון — לצדו של אריסטו; שפינוזה לצדו של דאקארט וג'ורדאנו ברנונו, איינשטיין לצדו של ניוטון, כהן לצדו של קאנט, מרכס לצדו של הגל, וזיגמונד פרויד לצדו של ניטשה, הרי מעתה תהא הפילוסופיה הנאציונאל-סוציאליסטית שלנו משקפת באופן ברור את מהותו של גזענו, עד ששום יהודי לא יוכל עוד לפגוע בה לרעה“³⁶.

שסאי אנטישמי אחר, גראף ראָוֶאָנטלוֹב, הציג במאסף הנאצי: „גר-מניה החדשה והבעיה היהודית“, במפורט יותר את האישים היהודים שהציטינו בתולדות גרמניה. הוא עשה זאת מתוך אירוניה, וכמחקה את טענותיהם של אוהדי היהודים. ברט, העובדות והשמות שהוזכרו מאלפים למדי: „הרי למן ימי משה מנדלסון ועד איינשטיין הופיעה סידרה ארוכה של אנשים אצילי רוח גאוניים. מובן שלא נפקדו כאן גם מקומותיהם של היינה ושל ברנה. ריטר — הוא שיסד למעשה את הרייך הגרמני, בשלבו הראשון. מיירבאָר ורובינשטיין הם כוכבים ממדרגה ראשונה בשמי המוסיקה, ויעקובי מקניגסברג היה לחס-חופש בעל גבורה גרמנית למפת. בלי פלייכאָרד לא היה ביסמרק יכול להקים את הרייך. לאסקר ובאמברגר הקריבו את כל כוחם לתכלית פיתוחה הליבראלי של גרמניה. מארכס ולסאל ואחרים הקריבו את עצמם לטובת הפועל הגרמני, והרמן כהן, חוקרו של קאנט, עלה על קאנט עצמו והיה המורה הגדול של גרמניה. הקיסר פרידריך, שהרשה כי יפטמזהו בדברי חכמה יהודית, נעשה באותו אופן גדול שליטי הרייך. צפלין הזקן גנב את התכניות לרעיונו וגם את הרעיון עצמו מאת יהודי. לילינדאל, הקרבן השוודי הראשון שנפל על מזבח פיתוחו של המטוס, היה יהודי ששמו האמתי — ליליינטל. ומה היה גורלה של גרמניה בלעדי האָפּר ובאלין? והאם אין הגרמנים צריכים להתגאות, שהעולם מרומם ומפאד את המלומד הגרמני, אביה של תורת היחסיות?“³⁷.

³⁶ שם, עמ' 36.

³⁷ עמ' 31, Das neue Deutschland und die Judenfrage.

והנה דרך התמקמה של נאצי זה. תחילה הוא משתדל להקטין את ערך הישגי היהודים עם קבעו כי „ברוכם הגדול מוזיקים הם כל אותם ההיידיים שגים היהודיים, או אתה מוצא בהם גנבה או ניצול אנשירוח גרמני”²⁵ אדירי היצירה”. אך נראה, כי הוא עצמו מרגיש בכל המגווח שבנימוק זה, ולפיכך הוא סותר את עצמו תוך כדי דיבור, ונאחז בנימוק הקנאה והשנאה: „ואפילו נסכים לקבוע הישג זה או אחר של יהודי, יש עוד לשאול: אילולא הופיע בצאלין בגרמניה, ואילו הגיע האבר לתגלית החנקן (אגב רבים חלקו מיד על מקוריותה של תגלית זו) בארץ אחרת, הייתכן בכלל לערוך הפסד זה לעומת היתרונות העצומים שגרמניה החפשית מיהודים בעבר ובהווה יכלה להשיגם ולעומת מניעת נזקים עצומים ללא שיעור על-ידי גרמניה חפשית מיהודים?”

הקנאה ביהודים הדגולים, שחרי התפתחותה של גרמניה החדשה, היתה בעיקר נחלתה של השכבה העליונה הגרמנית ובהם אכלה אשה בכל פה. בהמוני העם הגרמני ובמיוחד במעמד הבינוני, התלקחה אש הקנאה על-ידי הצגת השפעתם וערכם המכריע של היהודים בחיים הכלכליים. לצניזו של התעשיין הגרמני, הבנקאי, הסוחר, הסוכן, האבספורטר והקושר קשרי-מסחר בין-לאומיים, הוצב היהודי כרודה בכלכלה העולמית ובמשק כל מדינה ומדינה.

ועוד תזיון מאלף: דוקא זומברט, הכלכלן הגרמני, היה הראשון, אשר העלה לראש הפסגה של ההיסטוריה החדשה את דמותו של הסוחר היהודי הבזויה בעיני כל. בו, בסוחר היהודי, גילה את יוצרה של הכלכלה המודרנית, וממילא גם — של הציביליזציה החדשה כולה. הוא נלהב מתפקיד היהודים: „מתוך הסתכלויות מדויקות הגעתי לידי הכרה ברורה ללא צל של ספק, כי היהודים הביאו את הגיאנות הכלכלית בנקודות המכריעות עם הופעתם, והסתלקותם גרמה לשפל כלכלי”. „אלמלא התפשטותם של היהודים על פני ארצות-הצפון של כדור-הארץ לא קמה התרבות המודרנית”²⁶. ואולם עם גילוי כשרונות היהודים התלקחה והתרחבה בלב הגרמנים הרגשת הקיפוח, ודחפה אותם למרוד ביהודים, במפעליהם ובכל פעלם.

²⁵ W. Sombart: Die Juden und das Wirtschaftsleben, VI. VIII, עמ' 28

פרק שלישי

התנ"ך כבסיס המוסר

א. השפעת התנ"ך על הגרמנים

מאימתי מונים את תקופת הצמיחה של התרבות הגרמנית, של כל אותם הערכים החיוביים בתרבות-המערב, אשר אתמול עוד היו כלולים במושג „גרמניות“? הוזה אומר: מהיום שבו ניתן התנ"ך בתרגומו הגרמני של מרטין לותר. יתירה מזו: אותו יום חלה גם ראשית התהוותו של הכוח המדיני הגרמני: שעה שהרים לותר בורמס את ספר התנ"ך, ייסד את הרייך הגרמני החדש, והחלה תקופת הריפורמציה הגרמנית¹ — קובע בקיצור נמרץ הנס בליהר, כי התרגום המשוכלל והפופולארי של לותר יצר שפה כלל-גרמנית, שאיחדה את כל השבטים הגרמניים. ואף זו: תרגומו של לותר פתח לבני האומה הגרמנית גישה ישירה ונוחה לתנ"ך, והתוצאה הראשונה ממעשה זה מיהרה לבוא. הקריאה בתנ"ך וההתעמקות בו חיזקה ודירבנה את המהפכה הרתית של תנועת הריפורמציה בגרמניה. קמה הכנסיה הפרוטסטנטית, וזם דתי-לאומי עצמאי ומשקל-שכנגד לכנסיה הקתולית העל-לאומית. מראשית הסתערותה הופיעה הפרוטסטנטיות הגרמנית ספר התנ"ך בידה. „אם נמחק מהן (מהספרות ומהאמנות של הגרמנים) כל מה שלוקח ממנו (מהתנ"ך), נעמוד בפני העדר-ללא-שוא, בפני חלל ריק“² אומר הפילוסוף הגרמני הידוע, רודולף אויקן.

ידיעת התנ"ך, מושגיו והכרת גבוריו נתנו סימנים בכל התרבות הגרמנית. עוד בתקופת שלטונה של הנאציות בשנת 1936 נערכה בעיר האמבורג, ביזמתו של „ארכיון התנ"ך הגרמני“, תערוכת השפעת התנ"ך

¹ עמ' 66 Secessio Judaica

² עמ' 26 Eucken: Die Geistesgeschichtliche Bedeutung der Bibel

בתולדות הגרמנים. לכבוד תערוכה זו. שתכליתה היתה, כנראה, להגן על התנ"ך, הוצא כרוזת-עמולה מאלף מאוד. ספר התנ"ך הוצג כאילן מרובה-ענפים וברוך-פירות. על גזע האילן נקבעה האימרה: „התנ"ך בגרמנית משואה MASSUAH עץ רקוב, אינו יכול לעשות פרי טוב". מעל לאילן התבוססה הכתובת: „אחדות השפה הגרמנית הקלאסית", לאמור, שעל-ידי תרגום התנ"ך בתגבשה ונתלכדה השפה הגרמנית. ענפי האילן הציגו את כל שטחי-החיים התרבותיים, אשר בהם ניכרת השפעת התנ"ך: ספרות, תיאטרון, מוסיקה, אמנות שימושית, אדריכלות, מדע, חינוך והשכלת העם. הטפה ואמנות הדיבור, מנהגים עממיים, וכו'. אמנם המוני העם הגרמני לא נהרו לתערוכה זו. לפי הדו"ח ביקרו בה כסה"כ ששת אלפים איש, ואולם: „תהיה הגישה לתנ"ך אשר תהיה, — אפשר לשלול את ערכו של התנ"ך בזמננו בחלקו וגם כולה, — אבל אף אחד ממבקרי התערוכה לא יכול להשתחרר מהרושם, כי במשך אלף שנים ויותר העמיקו דברי התנ"ך לחדור בנפש הגרמנית, וכי הם חיים בה גם כיום, מופיעים לעתים קרובות באין מרגיש בדבר — בשפעת ניבים ומליצות, בפתגמים, בשמות רבים של אנשים ובשמות עממיים של צמחים, בשמות של פונדקים, בכתבות על קירות הבתים ועל כלים ובציורי קברים"³.

אכן, מעמדו של התנ"ך, תפוצתו הגדולה וחדירתו המעמיקה בחיי ההמונים ובחוויותיהם, עוררו גם תופעות-לואי מסוימות. המוני העם הגרמני לא חזלו לראות בתנ"ך יצירה יהודית, ורגשות הבוז והאיבה ליהודים, שזרמו תמיד בורם דלוח מתחת לפני השטח במעמקי נפשה של האומה הגרמנית, התפשטו לעתים גם על ספר-הספרים של היהודים. הפילולוגיה הגרמנית החדשה יגעה וטרחה לגלות, כי השיר העממי הגרמני, היונק במישרים ממקור נשמתה של אומה, ספוג כולו שנאת-ישראל ארסית, פרסום מיוחד ניתן לקובץ פזמוני-לגלוג אנטישמיים, המראה, כי הפולקלור הגרמני אינו יודע „שירים מביעי אהדה ליהודים"⁴. חקירה זו העלתה, כי הרבה חרוזי-לעג אנטישמיים מכוננים לתנ"ך ולגבוריו הראשיים — היהודים. הפילולוג מוכיח מתוך סיפוק רב, כי אף-על-פי „שעוד עם המתישבים

³ עמ' 4, Deutsches Bibel-Archiv, Sechster Bericht.

⁴ עמ' 5, Kynass: Jude im Volkslied.

הרומאיים הראשונים הגיעו יהודים לשטח הגרמני, ועל ידי כך החלו בתקופה קדומה מאוד חילופי ערכים רוחניים עם היהודים, שעמדו אז בדרגה תרבותית גבוהה⁴, היו הגרמנים עוינים את היהודים ומתייחסים אליהם ואל יצירתם המקורית בזלזול ובבוז, וגם התנ"ך, המקודש על-ידי הנצרות לא נוקה מרגשי שטנה ומלעג.

אולם הנאציות, שקמה לעקור מן השורש כל השפעה יהודית-מוסרית לא מצאה לה נחמה במחקרים פולקלוריים מעין אלה. עם כל חרוזי-ההיתול, הרי נהיה התנ"ך לספר העממי הנפוץ ביותר. הגנרל לודנדורף, אחד הראי שונים והראשיים להסתה האנטישמית בגרמניה, התריע באחת מחוברות הפלסתר שהוצאו על-ידו על הדבר, ש"התנ"ך מוסיף להופיע במיליוני טפסים ובמיליוני בתי-איכרים הוא הספר היחיד, ממנו נשאב המזון הרוחני"⁵. וזו היתה נקודת-הכובד במערכה הנואשת של הנאציות נגד התנ"ך ומעמדו בחיים הדתיים והרוחניים-תרבותיים. לא על הצרכת כוח-השפעתו של התנ"ך בעבר עמדו, אלא על עצמת השפעתו הבלתי-פוסקת בהווה. הנאציות התנשאה להפוך באמצעות מכשירי-תעמולה מודרניים, את כל מושגי-המוסר היסודיים המקובלים והמקודשים באנושות, ובתנ"ך ובעמדתו המרכזית בחיי הרוח, באמונות ובדעות, ראתה את המצודה העיקרית של המוסריות, מכשיר היגיוני-מוסרי בעל היקף עצום, המחדיר יום-יום את עקרונות-המוסר הכלולים בו דרך כמה וכמה צינורות. התנ"ך מקודש על-ידי הנצרות, וממנו לקוחות מרבית תפלותיהן של הכנסיות הנוצריות. התנ"ך הוא ספר-לימוד עיקרי לדת בבתי-הספר העממיים, והגוער מדרך על ידו. התנ"ך הוא ספר-קריאה עממי, בעל כוח-משיכה מופלא, לוקח לב קוראיו מכל השכבות, מכל החוגים ומכל הגילים, ולפיכך הומטרו עליו כל החצים ואבני הבליסטראות של הנאציות, גם אלה שכוונו נגד היהדות וגם אלה שכוונו נגד הנצרות.

ב. המערכה הנאצית נגד הנצרות על-אודות התנ"ך

כל זעם הסתערותה של הנאציות על הנצרות בא משנאה לתנ"ך הייודי. "יש לסלק אחת לתמיד את התנ"ך ממעמדו כספר דתי. בזאת

⁴ עמ' "Wirkt 'El Schadai' der Judengott noch ?, 29

יושם לחלוטין לאל הנסיון הבלתי-מוצלח של אלף-וחמש-מאות השנים האחרונות, לעשותנו ליהודים מבחינה רוחנית"⁶ — בדרישה זו בא אלפסה רונברג אל הכנסיות הנוצריות. ופעם אף הוסיף הנמקה לדרישתו: „אפוא MASSUAH ואולם לראות את ספרי הברית הישנה כמסמך מענין מההיסטוריה הסורית; ואולם בשום פנים לא יבין אדם אירופי בריא ברוחו, כיצד נעשו שאלות יהודיות עתיקות מקור להשראה דתית"⁷. ואמנם, זו היתה אשמתו הכבדה ביותר על הנצרות. היא לא התיחסה לתנ"ך כלספר היסטורי גרידא, אלא ראתה בו ספר-ייסוד של אמונה, ספר אשר קדושתו קברעה וקיימת וציוויו המוסריים שרירים וקיימים. בעוד אשר בקורותיה של הכנסייה הקאטולית מונה יוצר האידיאלוגיה הנאצית כמה חטאים ופשעים, אין הוא מוצא בפרוטסטנטיות, שנתעוררה מתוך שאיפת-החירות הגרמנית, אלא מום אחד — שהיא מורעלת ברעל התנ"ך: „חטאה הגדול של הפרוטסטאנטיות — מכריז רונברג — כי תחת הישמע לה (לבשרת המיסטיקה הגרמנית), עשתה את התנ"ך לספר עממי, וקראה להערצת האות העברית"⁸. „עלידי הפרוטסטאנטיות „נעשה התנ"ך לספר עממי, והגבואה שבתנ"ך — לדת. כזאת נעשה צעד גוסף ליהודים של חיינו ולנטילת כל גמישות מהם"⁹.

ואולם אלפרד רונברג לא הסתפק בזה. הוא התקיף את התנ"ך גם מבחינה אסתטית-אמנותית, וביותר לא מצא חן בעיניו ספר התהלים. „הבה נתבונן באמנים היהודים" — אומר הוא ומציג לדוגמא את „מזמורי התהלים, העוברים חליפות מרגשי-אימה לפלצות מתלהטת ולתאוות-גם משעפעת". ובנשימה אחת הוא מוסיף בסוגריים, כי „מזמורים אלה מופיעים בלבוש כה נאה רק בזכות תרגומו הנפלא של לותר"¹⁰. מניסוח-דברים כזה יכול אדם לקבל רושם, כי הוא, רונברג, מכיר, לכל הפחות, את ספר-התהלים במקורו, ואמנם, אותו פילוסופוס נאצי ניסה לא פעם להופיע כידען ראשון במעלה בחכמת היהדות, וגם פירסם מחקר מיוחד על תעלומי התלמוד, ואולם לאמתו של דבר לא ידע גם להבחין בין צורות האותיות העבריות. בלהגו

⁶ עמ' 603 Mythus.

⁷ עמ' 129, Mythus.

⁸ עמ' 24, Rosenberg: An die Dunkel männer unserer Zeit.

⁹ שם, עמ' 218.

¹⁰ שם, עמ' 364.

הציני על ספר התהלים השיג חכם זה את שיא השחצנות. שום מסית אנטי-שמי זולתו לא העז לנגוע בקדושתו ורום-ערכו של ספר התהלים, אשר זה מאות בשנים הוא הספר המקובל והמקודש ביותר בכל האנושות כולה, ומוריו הם התפלות הנעלות והנשגבות ביותר של כל בעלי האמונות המונות-טיאוקטיות. אף המסית הגרמני האנטישמי פרידריך דאליץ, שקרא עוד לפני המהפכה הנאצית למלחמה בתנ"ך, הציע להשאיר את ספר התהלים „כיוצא מן הכלל“, כי „בכל השירה היהודית והבבלית ובכל השירה השמית כולה אין עוד אוסף שירים, אשר מבחינת היופי הפיזי וביחוד מבחינת ההתעמקות הרצינית בפלאותיהם של חיי האדם והדתיות הצרופה, אפשר לדמותו גם דמיון-שבקירוב לספר התהלים, אשר בכל ניביו מן הפיאגו החרישי ביותר ועד לפורטיסימו המלא והמתגבר והולך, הוא שיר הבטחון בה. אכן, גם בספרות העולמית כולה מיוחדים במינם הם שירים אלה“¹¹. מתקופת אותה מלחמת המשטר הנאצי בתנ"ך שמור מיסמך רב ערך, ספר בשם „מאבקי-הכנסיות בגרמניה — הביבל והגנז“. ספר זה כולל סקירה עניינית על השתלשלות המאורעות בשטח ארגון הכנסיות הנוצריות בתקופתו הראשונה של שלטון הנאציות בציריך רשימת כל ספרי-הפולמוס (למעלה ממאתים ספר) על הנצרות והתנ"ך שהופיעו בגרמניה בשנות 1933—1934. הוצאת הספר היתה אי-ליגלית, ולפי צורת הדפוס והכתיב הגרמני יש להניח שנדפס מחוץ לגבולות גרמניה, והובררה לשם בדרכי המחתררת. ערכו הוא בעיקר בזה, שאינו מסתיר ואף אינו מסביר שום חופעה, אלא מציג את העובדות כהוותן, לפי התפתחות כרונולוגית של המאורעות, שמתוכן אנו עומדים על שתי תופעות: א) על המבוכה הרוחנית, שהנאציות חוללה במחזותיהם של כמה ממנהיגי הכנסיות הנוצריות בעזרת הסיסמאות האנטי-שמיות, ב) על הקשר האמיץ שבין הגנת התנ"ך ובין התגוננות-התנופה של אותם חוגי הנצרות שלא נכנעו למשטרי-הדיכוי הנאצי.

המשטר הנאצי הדביר תחתיו מיד עם עלייתו לשלטון את „איגוד הכנסיות האוואנגליות בגרמניה“, שכלל 28 ארגונים של כנסיות ארציות על גוניהן השונים, לוותראנים, ריפורמאטורים וכו', ומספר חבריו 40 מיליון

נפש, לאמור — למעלה ממחציתה של האוכלוסיה הגרמנית. הכנסיות שהסד תגלו לנאציות וכרכו ביחד עקרונות האליליות ועקרונות הנצרות, לזרמים שונים, שהביעו את יחסם לתנ"ך בצורות שונות ומשונות. המסמך קובע, כי נסתמנו שלושה כיוונים עיקריים, והללו נתחלקו לזרמים נבדלים. הכיוון הראשון הוא משל הנאצים הרשמיים. הללו שללו בהחלט את התנ"ך, שאינו אלא „אוסף של סיפורים על סוחרים בהמות" וביטוי ל„מוסר יהודי של שכר ועונש". עם הזרם השני נימנו אלה, שמצאו בתנ"ך גם „כמה דברים בעלי ערך", אלא שדברים אלו אינם, לדעתם, יצירה של יהודים, כי אם של אריות. את הזרם השלישי היוו אלה, שלא נטשו את התנ"ך, אלא שמתחו קו „בין התנ"ך הקדום" ובין „עם ישראל המקולל", שבגד ביעודו ההיסטורי, והנאציות הנלחמת ביהודים ממלאה איפוא שליחות נוצרית קדושה.

על מידת הערבוביה הרוחנית הגדולה שהנאציות עוררה במערכות הנצרות הגרמנית יעידו גם נסיונותיהם של כמה מנהיגים נוצריים לעטוף באיצטלא של קדושה דתית את מחוללי המהפכה הנאצית עצמם. היו מנהיגים נוצריים שהשוו את היטלר למכונן הפרוטסטאנטיות, לותר, והיו גם — שראו בהיטלר את „התגלמותו הנוכחית של הנוצרי עצמו"¹². מתוך חוגים אלה קמה הכנסיה של „הנוצרים הגרמנים" שהנהיגה את „סעיף האריות" לפי עקרונות הגזענות ועמדה לימינה של הנאציות במלחמתה בתנ"ך. מנר היגה הרשמי של „הכנסיה העממית הגרמנית" קראוזה, דרש בגלוי, בנאום שנשא באסיפה המונית בברלין, בנובמבר 1933, „להשתחרר מן התנ"ך", שכן „אם אנו הנאצים, מתביישים לקנות עניבה מיז יהודי, על אחת כמה וכמה שעלינו להתבייש לקבל מאת היהודים דבר הנוגע לחיי נפשנו, את מהות האמונה"¹³.

בתוך אנדרלמוסיה רוחנית-מוסרית זו, כשנתערערו כל יסודותיה המורצקים של הנצרות, היה היחס אל התנ"ך אבן-הבוחן לנאמנות נוצרית ועל ידו גם נתגלה, עד כמה שאבה הנאציות ממעמקי נפשה של האומה הגרמנית, ששאיפות ההשתלטות שלה גברו על כל עקרונותיה הדתיים-מוסריים ועל כל המסורת הדתית-נוצרית שלה. כי לפנינו כאן חזיון מופלא ומפתיע.

Pauli : Die Kirche im Dritten Reich, 15 עמ' 12

Kirchenstreit in Deutschland, 14 עמ' 12

הכנסיה הפרוטסטנטית, שהתנ"ך היה חלק ממהותה, וראש דאגותיה היה תמיד הפצת התנ"ך בהמונים, מהיותה לאומית-גרמנית — נכנעה רובה ככולה לנאציות, ואף היתה מוכנה לנטוש את התנ"ך, ואילו הכנסיה הקאתולית, אשר תמיד התייחסה בהסתייגות מסויימת לתנ"ך והתנגדה להפצתו כספר עממי, כמה מראשי דבריה בגרמניה יצאו חוצץ להגנת ספר-הספרים.

ג. התנ"ך וערכיו המוסריים-סוציאליים

בתקופה אפלה זו של מלחמת הדתות בגרמניה הנאצית שימשה, אולי, מופת יחיד של העזה אישית הופעתו הגלויה והנמרצת של מנהיג הכנסיה הקאתולית, הקארדינאל פאולהאבר. מעל במת הכנסיה במינכן, בירתה הרוֹ-חנית של הנאציות, העיז להסיר את המסוזה מעל תנועה זו, עם קבעו כי „התותחים הכבדים מכוננים כיום לא נגד הערכים הדתיים של התנ"ך, כי אם נגד ערכיו המוסריים"¹⁴. שפן עמוד-התווך בבנין המוסריות בעולם הנו עד היום הזה — התנ"ך; „עריסת ההימניות לא בינן עמדה, כי אם בא"¹⁵. שלושה היו נאומיו של פאולהאבר על הנושא „המלחמה בתנ"ך", — ושלושתם הוצאו אחר-כך בצורת ספר, אשר זכה לתפוצה רבה בגרמניה הנאומים הצטיינו בבהירות המחשבה ובכוח-הוכחה רב. המנהיג הקאתולי, חוקר ידוע של המזרח העתיק, הסתמך על המחקרים הארכיאולוגיים החד-שים, והבליט את ייחוד ערכו של התנ"ך משלוש בחינות: מבחינה דתית, מבחינה מוסרית ומבחינה סוציאלית. מעל במת הכנסיה הקאתולית במינכן קרא פאולהאבר: „כיום, לאחר שנחקרו ההיסטוריה והספרות של עמים אחרים מהתקופה שלפני הנצרות, יכול המחקר הדתי לערוך השוואות ולהעיד על העם שעל גדות הירדן, לאמור: אתה עלית על כולם על-ידי הקו הדתי הנעלה שתפסת; בין כל עמי התקופה הישנה יצרת אתה את הנעלים שבערכים הדתיים"¹⁶. ובאזני המוני הנוצרים האדוקים, שגם הם נסחפו עם נחשולי האנטישמיות הגזעית, השמיע: „יתכן, שכמה אנשים יופתעו בשמעם,

¹⁴ עמ' 30 Faulhaber: Judentum, Christentum, Germanentum.

¹⁵ שם, עמ' 74.

¹⁶ שם, עמ' 13.

כי הצו הראשון, ואהבת לרעך כמוך, לא באוואנגליון ניתן, כי אם עזה בתורת משה" ¹⁷.

שוואה
MASSOAR

בעיקר הצביע הלוחם הנוצרי וחוקר המזרח על רוב ערכם של המוסריים המוסריים והסוציאליים שבתנ"ך. "עשרת הדברות החקוקות על לוחות סיני מתרוממות לאין־ערוך מעל לכל חוקיה של התקופה הלא־תנ"כית הקדומה". והוא מדגיש וחוזר, כי כל ערכו של התנ"ך הוא לא כתעודה היסטורית נעלה, כי אם כגורם קובע וקבוע בעיצוב המוסריות בעולם, שכן "עשרת הדברות האלה הן הצרכים היסודיים הנצחיים של הסדר המוסרי בעולם. החוקים היסודיים הנצחיים לכל עם, קניי־המידה הנצחיים לכל חוקי המדינות ולכל המסמכים המשפטיים, אבני־שתייה לכל חיי משפחה מוסריים. — — עם הגדירו את הציוויים הסוציאליים שבתנ"ך, הוא מבליט אותם במיוחד על הרקע של התנאים הסוציאליים בתקופה שבה ניתנו: "בתקופה תרבותית שטבעה על העבודה את תותם העבודות, הוכר בספר־הספרים ערכה המוסרי של העבודה". לדוגמא הציג את הצו בתורת משה "לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר". "אימרה נהדרה זו על ערכה הסוציאלי של העבודה ועל זכויותיו הסוציאליות של העובד מאירה במרומי התקופה התנ"כית העתיקה כאש מדורה בהרים", כי "הרי התנ"ך הוא מתת רוח הצדק והאהבה, ולכן הוא בית־ספר ראשון המחנך לסדר מוסרי".

מתוך כך קורא פאולהאבר לנצרות הגרמנית כי תסכל את מזימת הנאצים לאסור את לימוד התנ"ך בבתי־הספר העממיים, וגם את הפרוטסטאנטיות הוא קורא לחזית זו: "אנו מושיטים את ידינו לאחים שנפרדו מאתנו, כדי להגן יחד אתם על ספרי־הקודש של הברית הישנה, וכדי לקיים למען העם הגרמני תורה יקרת־ערך זו בשביל בית־הספר הנוצרי" ¹⁸ אלה ואלה, הכנסיות והנאצים כאחד, ראו איפוא בבעיה זו של לימוד התנ"ך בבתי־הספר את נקודת־המוקד שבמאבק. כאלה כן אלה העריכו במלואו את כוח השפעתו של התנ"ך כמכשיר חינוכי מכריע, המעמיק על־ידי דרך הרצאתו, על־ידי תיאוריו וסיפוריו את שרשיו בגפש הילד, ומעצב בדרך זו את תחושותיו ותכונותיו המוסריות.

¹⁷ שם, עמ' 59.

¹⁸ שם, עמ' 20.

מתוך דברי הפולמוס על לימוד התנ"ך בבתי-הספר בגרמניה אנו רואים להעתיק בזה ככתבו וכלשונו מכתב התנצלות של נאצי אחד מן השוואה שנתפרסם בעלון-השיטוי האנטישמי „שטירמר“:

„שטירמר“ היקר! יש לי שני ילדים: ילדה בת אחת-עשרה וילד בן שבע. מדי שובם מבית-הספר, אני רגיל לשאלם, מה למדו, ומתוך התמרמרות רבה אני גוכח לדעת שעדיין מוסיפים להגיש לילדי סיפורים יהודיים חסרי טעם כלימוד הדת, מעמידים לפניהם כמופת, דמויות יהודיות צמאות דם, שעות ארוכות מספרים להם על אברהם. בזריונת פדגוגית מדהימה ממש, מרוממים אותה כנופיה יהודית עד לשמים. בביתי שומעים הילדים מפי: היהודים הם אסוננו, וכשבאים לבית-הספר הם שומעים ממש את ההיפך. הרי זה איום ונורא. איני יכול פשוט לסבול עוד את זאת. אני קורא באוזני הילדים, מה שהפיהרר אמר על היהדות. אני קורא מתוך דפי השטירמר — אך הנה למחרת באה בתי הקטנה הביתה בבכי מר. עליה לכתוב חיבור. הנושא: מה אנו יכולים ללמוד מאברהם? עליה היה לרשום שבעה דברים: אברהם שומע בקול אלהים; מכיר תודה הוא, רודף שלום, מוכן להגיש עזרה, מכניס אורחים, בוטח בה, סבלן. כל זאת חייבת איפוא בתי ללמוד מאברהם, ודוקא מאברהם! יהודים מסוגם של אברהם ומשה — מופת לנוער המתבגר שלנו, מופת לנוער ההיטלרי!!!¹⁹

עד כאן לשון ה„שטירמר“. אפיזודה זו חושפת מאין כמוה את שרשי הבעיה. הנאצי הנאמן הזה, ככל יתר מיליוני הנאצים המוסתים והמושחתיים, ודאי לא התחלחל רק מזה בלבד שגיבור התנ"ך, אברהם זה, היה יהודי, אלא ביותר מזה. שעל-ידי מעשיר-לדוגמא של אותו אברהם היהודי, עלולים ילדיהם להתחנך ברדיפת שלום, באהבת הבריות, בסבלנות, להכרת תודה ובעוד חולשות, אשר לפי השקפת-עולמה של הנאציות לפשעים תחשבנה.

Der „Stürmer“, 1935, Nr. 14. ¹⁹

השמדת היהודים כתנאי־מוקדם לסדר־עולם נאצי

א. רעיון ההשמדה

מארגנה הראשי של הנאציות הציב עוד בראשית דרכו במלוא הבהירות ההעקביות את הרילמה: יהדות או נאציות. הרוח היהודי הוא האנטי־טוה של הדוקטרינה הנאצית, הסביר, והכרעת הרוח היהודי היא איפוא תנאי־מוקדם להשתלכותה של הנאציות ולהבטחת נצחיותו של המשטר הנאצי. ומאחר שלמנהיגי הנאציות קסם מהרגע הראשון להופעתו על הבימה הלום שלטון־עולמי מוחלט ומלא, נתבשלה במוחו עוד מראשית פעולתו ההחלטה להעביר מן העולם אחת ולתמיד את היהודים. וזהו גם אקורד־הסיום של „מין קאמפף“: „המדינה אשר בתקופה של הרעלת־הגזעים היא מקדישה את כוחותיה לטיפוח המעולה שביסודות הגזעיים הנמצאים בתוכה, היה תהיה באחד הימים לאדון כל הארץ“¹.

המטרה הוצבה איפוא ברורות: „אדון כל הארץ“, ואף הדרך אל זו צוינה במלוא הבהירות: „טיפוח הגזעניות“. וההכרה היסודית, כי „טיפוח המעולה שביסודות הגזעיים“ פירושו מלחמה ללא רחמים ביהדות — הוסברה בצורה חד־משמעית על גבי מאות עמודיו של ספר־אָרס זה.

הנאציות דגלה איפוא ברעיון של גזע־אדונים, וגזע אדונים, הסבירה, הם — כל בני האומה הגרמנית. בעזרתן של סיסמאות אלה משכה ברשתה את כל השכבות הסוציאליות וליכדה אותן להסתערות מאוחדת, למסע־כיבוש רב־תנופה לאָרכס ולרחבם של אירופה ושל העולם כולו. „האמן לי, שכל הנצינאל־סוציאליזם לא היה שונה כלום, אילו הצטמצם בגרמניה בלבד, בלי לקבוע, לפחות לתקופת אלף עד אלפיים שנה, את שלטונו של הגזע המעולה

על העולם כולו".² דברים אלה השמיע היטלר עוד בשנת 1930 באזני עוזרו הראשי אותם הימים, אוטו שטראסר. ולהרמן ראושנינג פירט ביתר דיוק עם מי, בעצם, עליו להיאבק על שלטון עולמי זה: „המלחמה על השלטון בעולם נערכת רק בין שני המחנות האלה בלבד — בין הגרמנים ובין היהודים. כל השאר אינו אלא מראית-עין כוזבת. מאחורי אנגליה עומד ישראל, וכן מאחורי צרפת ומאחורי ארצות-הברית של אמריקה. אילו גם גירשנו את היהודי מגרמניה, הרי הוסיף עוד להיות אויבנו במלוא העולם".³ נעימה זו על השלטון היהודי העולמי, עברה כחוט-השני בכל האידיאולוגיה הנאצית. והיו תעמלנים נאצים שהגדירו בפשטות גמורה, כי „ארצות-הברית, אנגליה, רוסיה וסובייטית וצרפת הן רק דומיניונים של היהודי".⁴

מקביעת-דברים זו, שהיהודי, ורק היהודי, הנו האויב העולמי של הנאציות, אפס צעד אחד, ישר ועקבי לרעיון השמדת היהודים. כי הרי הנאציות על „מוסר האדונים" שלה, לא רק התירה, אלא גם חייבה להשמיד השמדה מוחלטת כל אויב ויריב. „האינסטינקט הטבעי מצווה על כל בריה לא רק לנצח את אויבה, כי אם גם להשמידו" — הורה היטלר. — „לפנים היחה למנצח הזכות הגמורה להשמיד שבטים שלמים, עמים שלמים".⁵ צו זה, לחסל את האויב המנוצח ואף כל חלש ונכשל, שמר וקיים את המשטר הנאצי. את הצו „לא תרצח" של תורת משה הרי שללה התורה הנאצית לחלוטין, ומעשה הרצח כשלעצמו לא היה בו איפוא משום חטא כל-עיקר. לשם טיפוחו של הגזע הגרמני ושיפוררו הביאולוגי, ציוה המשטר הנאצי לרצוח נגועי מחלות תורשתיות מסויימות גם מכין האוכלוסיה הגרמנית עצמה, ובהתאם לשיטותיה של המלחמה הטוטאלית כיוונה הממשלה הנאצית את כל-יהי המלחמה הקטלניים ביותר נגד האוכלוסיה האזרחית הבלתי-מוגנת במדינות שסירבו להשתעבד לה. ומאחר ש„היהודי הוא האויב מספר א' של הנאציות", הותר דמה של האוכלוסיה היהודית כולה, מגער ועד זקן, טף ונשים, עולל ויונק, וכה דברי הרייכס-מיניסטר גבלס במאמר שנתפרסם בעתונה הרשמי של הממשלה הגרמנית „דאס רייך": „יהדות אירופה גוועה ומתה על פי חוקיה היא: עין

² Strasser: Ministersessel oder Revolution?

³ שיחות עם היטלר, ע' 205.

⁴ עמ' 15, Hinkel: Judenviertel Europas, Berlin, 1939.

⁵ שיחות עם היטלר, ע' 114.

תחת עין, שן תחת שן. — מוצאם וגזעם של היהודים עושים אותם כולם לקשר בין־לאומי נגד גרמניה הנאצית.⁹

שואה
MASSUAH

אכן, גם בנקודה מכרעת זה, כביסוסו של רעיון־ההשמדה, לא חידש השואה הנאציות ולא כלום. כל חידושה היה, שהיא ניגשה בריש גלי ובהחלטיות מלאה להגשים את הרעיון, שקיבלה אוחו מגדולי המסיתים האנטישמיים בגרמניה, שקידמות. ראשון הביע רעיון זה בפרהסיא פאול לה־גארד, שסאי אנטישמי מפורסם עוד מהמאה הקודמת. עוד בשנת 1885 כתב לה־גארד זה ב„כתבים הגרמניים“ שלו על היהודים: עם דרנים (טריכינאן) ועם חידיקי מחלות אין מנהלים משא־ומתן. גם אין, מחנכים דרנים וחידיקי מחלות, אלא משמידים אותם בכל המהירות, ועד כמה שאפשר — השמדה יסודית“; „זה שנים אני משוכנע, כי היהודים שהשתקעו בעולם התרבותי הנוצרי־גרמני הם נושאי מחלת־הסרטן בכל מערכת חיינו“.⁷

שסאי זה הוא לדברי האידיאלוג הנאצי הראשי, רונברג, אחד מנביאי השקפת־העולם החדשה וממניחי יסודותיה של המדינה הנאצית.⁸ ואולם „נביא“ זה לא היה יחיד. ריכארד וואגנר ראה ביהודי את „הרוח־הרעה המובהקת בתהליך התנוונותה של האנושות“, ותיאודור מומסן, ההיסטוריון הגרמני המפורסם, ראה ביהדות את „פארמאנט הרקבון“, ועל שניהם הסתמכה התע־מולה הנאצית.⁹ גם האנס בליהאר, מהאנטישמיים המתונים, כביכול, קבע: „... לכן חולה כל יהודי בעצם מהותו. דבר זה אינו מצוי בשום עם אחר, עם שרווחות בו מחלות מידבקות, אין תולים בו אלא יחידים המורשישים את המחלה אלו לאלו, ואולם עם זה לקה עצם מהותו וגו“¹⁰.

ואם אמנם כל אלה לא ביטאו בפה מלא את המלה „השמדה“, כל־גארד, הרי ביססו גם הם את הנחיצות באמצעים ראדיקאליים ודראסטיים ביותר נגד „הסכנה היהודית“, וחוללו את רעיון השמדת היהודים, שהונח בעצם יסודה של האידיאלוגיה הנאצית הלכה למעשה.

Das Reich, Berlin, 16 November 1941. ⁶

Esser: Jüdische Weltpest, 30 עמ' ⁷

Rosenberg: Blut und Ehre, 288 עמ' ⁸

Göbbels: Rassenfrage und Weltpropaganda, 9 עמ' ⁹

Secessio Judaica, 19 עמ' ¹⁰

ב. התעמולה להשמדה

התעמולה האנטישמית של המשטר הנאצי, אשר לשירותה נוצלו כל הישגי הטכניקה והציביליזציה המתאימים, — העתונות, הספרות, העתונות המצויירת, הרדיו, הפילם, תערוכות פומביות וכו' וכו', — הצטיינה מתחילתה בהסתתה הגלויה ותישירה לרצח היהודים, להשמדתם. בטרם הופיעה הנאציות היו האנטישמיים בעמים שונים ובמדינות שונות יוצאים בסיסמאות: „הלאה יהודים“, „בנו ליהודים“, „יהודים לארץ־ישראל“, הסיסמה הפופולארית של האנטישמים הפולנים היתה: „Precz Zydami!“¹¹ ואילו הנאציות פתחה מיד בסיסמה: „Deutschland erwache, Juda verrecke!“¹² סיסמה זאת הופיעה על קירות הבתים, בעתונות, בכרוזים, בשעת הפגנות המוניות — „מות ליהודים“. אותה הסתה פראית וצמאת דם נקבעה גם בהימנון הנאצי הרשמי, ב„שיר הורסט ווסל“, שהיה מקודש על התנועה הנאצית ועל המדינה הגרמנית כולה:

„כאשר דם היהודים ניתז מעל הסכין / טוב לנו כפליים“.

כך היו מבטיחים הנאצים, ונשבעים בהימנון שלהם, כך היה שר ונשבע הנוער הגרמני כולו, שחונך על ברכי התורה הנאצית. שתי מטרות צמודות ומשולבות: תקומת גרמניה — על־ידי השמדת היהודים, נצחון הנאציות — על־ידי שפיכת דם היהודים. את העמדה המרכזית בתעמולת ההשמדה היה תופס שנים על שנים העתון הנאצי המיוחד למלחמה ביהודים „שטירמר“, שהוצא על־ידי ירדו ואיש־אמוניו של היטלר, יו ל י ו ס ש ט ר י י כ ר, עתון שבועי זה, שתפוצתו הגיעה בגרמניה הנאצית עד לחצי מיליון טפסים¹³, היה עשוי כולו, על מאמריו, על צילומיו וציוריו, רעל אנטישמי מהסוג השפל והמסוכן ביותר. עתון זה היה הפופולארי ביותר בגרמניה הנאצית. כל פקיד המפלגה הנאצית היה חייב לחתום עליו, ברחובות הערים ובכל כפר הוצג לראווה בדוכני־תעמולה מיוחדים, ובמצוות הממשלה הוכנס גם כמכשיר חינוכי לכל בתי־הספר. על אפיו של עתון־הסתה זה, ניתן לעמוד מתוך הקטעים הבאים.

¹¹ „הלאה יהודים!“

¹² „גרמניה התעוררי, יהודה תכלי!“

¹³ עמ' 5, Paris, 1936, „Was soll mit den Juden geschehen?“

„מי הוא היהודי?“, — שואל ה„שטירמר“, ועונה: — „הנוכל העולמי“

הוא היהודי. הולך וקרוב היום, בו תשפוטנה אומות העולם את הנוכל העולמי היהודי, יום זה יגול מעל העולם את המעמסה הרובצת עליו זה אלפי שנים ¹⁴ **שואה** **MASSUAH** ומה בין גרמנים ליהודים? „ההבדל בין גרמנים ובין יהודים אינו הבדל שבין עם לעם כלבד, כי אם הבדל שבין יושר לתרמית, בין עם יוצר לבין אספסוף של רמאים. אין אנו יכולים איפוא, לדאבוננו, לכבד את מהותו ואת חיו של העם היהודי, ולפיוכך אין פסק־הדין יכול להיות אלא: תלו את הרמאים או הגלו אותם.“¹⁵ — „היהודי הוא פושע מטבע־בריותו. פושעים מלידה מפרידים מעל החברה האנושית, כולאים אותם בבתי־מרדות, עורפים אותם, מושיבים אותם על הכסא החשמלי.“¹⁶

הנה, עד כמה פשוטה וברורה היתה הדרך לפתרון הבעיה היהודית לפי ה„שטירמר“. גם דרך־ההוכחה שלו היתה פשוטה, קלה ונוחה. היטלר עצמו — מעיד ראשוניג בספרו — היה מתמוגג ממש מקריאת ה„שטירמר“ ומביע את התפעלותו.¹⁷

כל עלילה שהעלילו בזמן מן הזמנים על היהודים הועתקה על־ידי ה„שטירמר“ והובאה בתוספת רשימות וקאריקטורות חדישות, מעשה־ידיהם של ציירים גרמניים מודרניים. ה„שטירמר“ הקדיש גליון מיוחד לענין עלילת־דם ישן־נושן. מאות־אלפים טפסים של גליון זה, אשר הוכתר בשם „תכנית־הרצח היהודית נגד האנושות הלא־יהודית“, נפוצו בגרמניה. הנה קטע מהמאמר הראשי „עם המרצחים“ של גליון זה: „מי שידוע, מהי האשמה האיומה, בה מאשימים מאז ומעולם את היהודים, ראה יראה את העם הזה באור אחר, לא רק עם מוזר ומשונה יראה, אלא גם עם פושעים, רוצחים ושדים בצורת בני־אדם, ושנאה וזעם שבקדושה יגברו בו על עם זה. — החשד הרובץ על היהודים הוא — חשד של רצח. מאשימים אותם שהם מפתים ילדים ומבוגרים שאינם־יהודים לכוא אליהם, שוחטים אותם ומקצים את דמם. מאשימים אותם שהם משתמשים בדם זה באפיית מצות ובמעשי־כישופים שונים. מאשימים אותם שהם מענים עינויים איומים את קרבנותיהם, ביחוד את הילדים —“¹⁸

¹⁴ Der Stürmer, 1934, Nr. 23.

¹⁵ שם, 9 אף, 1934. ¹⁶ שם, 23 אף, 1934.

¹⁷ שיחות עם היטלר, ע' 56.

¹⁸ Der Stürmer; Sonder-Nummer, Mai 1934.

אמנם אז, בתקופה הראשונה להתבססותו של המשטר הנאצי, כאשר הדיפלומטיה הגרמנית ראתה עוד לטוב לה להתייצב לפני העולם בכסיות־משי של רודפ־שילום, היה גם המסע האכזרי נגד יהדות גרמניה נעשה תוך ריסון תאוות־הרצה, ולפיכך לא עמדו רבים על תכליתה של תעמולת־הזוועה. הרבה אישים לא־יהודים רמי־מעלה, וגם יהודים לא־מעטים, היו נוטים או לזלזל בעצמת השפעתו של עלון־השיסוי, וראו בכל עצם הופעתו קאפריסה אישית, מעשה־קונדס, של אחד מטורף, מנוגע בתסביך היהודי, אשר גם השלטון הנאצי העליון אינו מתייחס אליו ברצינות. ואולם אחר־כך ראו בעליל, כי רעל־המוות, שפעע בין שורות ה־"שטירמר", הוא שחלחל בתוך הנאציות כולה. ה־"שטירמר" הוא שביטא במלוא הנאמנות את מגמותיו של המשטר הנאצי. הלום מרחץ־הדמים למיליוני יהודים לא היה רק בנפשו של אחד סאדיסטן יוצא־דופן מהמנהיגות הנאצית, כי אם היה מפרנס גם את דמיונו של גדול המנהיגים הנאצים מראשית צעדיו. הלום־טורפים זה הוא שהלהיב על־ידי חינוך שיטתי ותעמולה מתמדת את דמיונם של מיליוני הנאצים הנאמנים, מראשי הפלוגות של ה.ס.ס. ועד הזאטוטים הגרמנים משורות ה־נוער ההיטלריי, שתפקידם במסע־ההשמדה היה ציד היהודים, הנמלטים ממלכות ההרג.

ראושנינג מציד, כי ה־"שטירמר" היה העתון היחידי שהיטלר עקב אחריו מתוך מתיחות־נפש וקרא כל גליון וגליון שלו בעיון רב, "למן השורה הראשונה ועד האחרונה".¹⁹ ואמנם לא פעם נתבלט, עד כמה קרובים שנים אלה. היטלר ושטרייכר, קירבת־נפש. כמה ביטויים של דופי נגד היהודים שאב ה־"שטירמר" ישר מתוך "מיין קאמפף", הרי מציאה של אימרת־השיסוי: "בלוט־יודן" ("יהודי הדם", כלומר רוצחים יהודים) הוא היטלר עצמו.²⁰ שטרייכר היה מתבל את מרקחותיו האנטישמיות בציטטות של היטלר, והיטלר היה מביע עם כל הזדמנות את אמונו ללא גבול בשטרייכר. בכל הפגנות הפאר של הנאציות, שמקומן היתה נירנברג, בירתו של שטרייכר, המושל העליון במחוז פראנקוניה, היו שני הידידים האלה מופיעים תמיד שלובי-

¹⁹ שיחות עם היטלר, ע' 205.

²⁰ עמ' 358 Mein Kampf.

יד. גבלס, שר-התעמולה הנאצי, מתאר ביומנו מתקופת עליית הנאצים לשלטון, כיצד מסר היטלר לידיו של שטרייכר את ארגון החרם על היהודים ²¹ ביום 1 באפריל 1933. ביום 11 באפריל 1935 חגגה המפלגה הנאצית את חשואה השואה הולדתו של שטרייכר, והיטלר עצמו יצא בנאום לכבוד המאורע ואמר, כי הוא „רואה בשטרייכר חבר, אשר לא יהסס לעולם, אשר בכל מצב יעמיד את עצמו לשירות ללא כל פקפוק“. אותה שנה זכה שטרייכר לאות-הצטיינות בלתי-רגיל. לפי פקודתו האישית של היטלר נבחר שטרייכר לחבר-כבוד באקדמית המשפט הגרמני, „כאות-הכרה על שירותיו הטובים ועל השתתפותו הנאמנה בחידוש המשפט הגרמני“.²²

אכן, התפתחות המאורעות אישרה והצדיקה אחר-כך החלוטין בחירה סימלית זו: זולל-היהודים המטורף נושא אות-הכבוד של המשפט הגרמני: מסית ראשי זה לשפיכת-דמים השתדל עוד מראשית צעדיה של המהפכה הנאצית לגרות את הצמאון לדם יהודים, ביחוד בכני הנזעזע הגרמני, שגדל והתבגר בסערת המהפכה. הדור הצעיר הגרמני שעמד כצבא הסתערות בחזית המלחמה ביהודים, החיילים הצעירים, הנאצים האדוקים, שגילו טירוף סאדיסטי איום בפגישות עם היהודים, היו כולם פרי החינוך האנטישמי בבתי-הספר הגרמניים. בהוצאת ה„שטירמר“ הופיע עוד בשנת 1937 ספר-מדריך בעגין „הבעיה היהודית בשיטת החינוך“. לפי הוראות הספר הזה חייב כל תלמיד בבית-ספר להכין חוברת-לימוד מיוחדת למקצוע הלימוד האנטישמי, בשם „יודן מארק-האָפּט“. כל מורה גרמני היה חייב להמציא לתלמידים חומר ציורי-היתולי מתאים על היהודים, ואף בעית ה„ראַ-סאָנשאַנדע“ („חילול הגזע על-ידי היהודים“), שימשה חומר לימוד לילדים. במדריך חינוכי זה ניתנו רישומים של תלמידי בתי-הספר בגרמניה, המתארים התנפלות יהודים על נערות גרמניות וכדומה. ספר-עזר נאצי אחר ללימוד האנטישמיות בשם „שאלת היהודים — כחומר וכנושא בבית-הספר“ הציג כמה קטעים נבחרים מה„שטירמר“ כחומר חינוכי לדוגמא. בספר זה הוגדרה ברור וגלוי המגמה העיקרית בחינוך הנאצי — השמדת היהודים. לאחר שהוא מסביר כי גרמניה היא הלוחמת היחידה בשלטון היהודי העולמי, הוא מסיק:

²¹ עמ' 288 Göbbels: Vom Kaiserhof zur Reichskanzlei,

²² עמ' 105 Stein: Adolf Hitler;